...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

...урят-Монголой
...ҮНЭН

...й Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно ...оведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 279 (1879)
НОЯБРИИН
26
СУББОТО
1955 он

Сэн 20 мунгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...дошодой мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

...инай арадай ажахын бү...баринууд социалистическэ ...омышленностиингаа туй...үшэглэн, хурдан түргэнөөр ...лбаржа байна. Городуудта, ...тагуудташье барилгын хү...үзэгдөөгүй ехээр ябуулаг...нэ шэнэ шахтанууд нээгдэ...нка, заводууд, электростан...бодхоогдоно. Колхозууд бо...зуудтамнай малай типовой ...д, һургуули, больница ба... Ямаршье барилга, түхеэ...иг — модо хэрэглэнгүйгөөр ... аргагүй. Тиимэһээ парти, ...ствомнай ой модоной про...остиин хүгжэлтэдэ ехэхэн ...хандуулжа, модо бэлэдхэ...лмэрине түхеэрэн жэл соо ...агүйгөөр ябуулхые эринэ.

...бэлэдхэлэй промышленно...үү предприятинуудай кол... КПСС-эй ЦК-гэй июль...умэй шиидхэбэрине бодото ...бэелүүлэн, Эхэ ороңдоо эл...одо үгэхын түлөө шангаар ... байна. Тэрэ тоодо манай ...ын Хандагайн, Черемухов...усад леспромхозуудай кол... модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ ..., мүн 11 һарынгаа даалга...олзорһоонь урид дүүргэбэ.

...түрүү леспромхозуудай мо...горьтой амжалта туйлажа ..., республикымнай модо ...й промышленность бүхы ...нгалтагүйгөөр хүдэлмэрил...рйин 20-ной мэдээгээр «За...» комбинадай модо шэрэ...ын түсэб 92,5 процент дүүр...айна. Жэлэй дүүрэтэр тон ...н саг үлэбэ. Тиимэһээ рес...най модошод бүхы хүсэ ... элсүүлэн хүдэлмэрилжэ, ... даалгабарииие үлүүлэн ...н түлөө шангаар тэмсэхэ ...нэ талаар Хандагайн лес... модошод, механизатор...о шэрэхэ жэлэйнгээ даал...болзорһоонь урид дүүргэ...һөө гадуур олон мянган ку...одо Эхэ оронойнгоо барил... үтэхэ гэһэн уряатайгаар ...ынгаа бүхы модошодто ...Хандагайнхидай туйлаһан ...е тоолохо болоо һаа ни... Тэдэнэр ажалай бүтээсые ...ь дээшэлүүлхын түлөө нэ...энтэйгөөр тэмсэжэ, модо шэ...эйнгээ даалгабарииие мүнөө ...ан дүүргэбэ. Иимэ амжалта ...гээд туйлагдааб гэхэдэ, нэн ... бүхы модошодынь социа...кэ мүрысөөндэ эдэбхитэй...аадалсажа, абаһан уялгаяа ...н түлөө ехэхэн оролдолго ...Түс предприятиин хүтэлбэ..., партийна организаци ...эмхидхэлые һайжаруулха, ...ые ашаг ехэтэйгээр хэрэг...үү дүй дүршэл халан аба...е бага бэшэ хүдэлмэри хэ... юм. Мүнөө леспромхозой ...эдхэлгын механизирован... участогууд барандаа цик...н графигаар хүдэлмэрил-

Хандагайн модошод туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй. Тэдэнэр жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 38 мянган кубометр модо шэрэхэ гэһэн уялгаяа партиин областной XIX конференциин нээгдэхэ үдэр — декабриин 26 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс болотор 45 мянган кубометр модо шэрэхэ гэһэн шэнэ уялга абаад, республикын бүхы модошодто хандаһан байна.

Партиин областной комитет хандагайнхидай хандалгые һайшаажа, леспромхоз бүхэндэ тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэ үргэнөөр эмхидхэхые, түсэбэй дүүргэлтэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхые партиин олон айкомуудые, леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаа.

КПСС-эй XX съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын тулада хаа хаанагүй үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ зарим леспромхозуудай эдэбхи багатайгаар хабаадалсажа, гүрэнэй түсэб муугаар дүүргэжэ байһаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй тоодо Баргажанай, Итанциин, Байкальска леспромхозууд оролсоно. Эдэ предприятинууд модо шэрэхэ 11 һарынгаа даалгабариие һаял 70 гаран процентдэ хүргэжэ ябана. Дурсагдагша леспромхозуудай гээгдэлдэ ороһоной шалтагаан юуб гэхэдэ, хүтэлбэрилэгшэдынь модошодой дунда социалистическэ мүрысөө үшөөл муугаар дэлгэрүүлжэ, ажалай эмхидхэлые һайжаруулха талаар хүдэлмэридөө эрид хубилалта хээгүй байха юм.

Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбые саг болзор соонь дүүргэхэ ябадалда сезонно хүдэлмэришэд горьтойхоноор туһа хүргэдэг гээшэ. Тиимэһээ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет байгша оной октябриин 11-дэ гаргаһан тогтоол соогоо леспромхозуудые сезонно хүдэлмэришэдөөр хангахые олон аймгүйсэдкомуудые уялгалһан байна. Тогтоол соо заагдаһанай ёһоор сезонно хүдэлмэришэдые леспромхозуудта эльгээхэ хүдэлмэри ноябриин 1-дэ дүүргэгдэхэ байгаа. Гэбэшье, зарим аймгүйсэдкомууд энэ шухала удхашанартай хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаа. Жэшээнь, Зэдын, Закаменай, Хэжэнгын аймгүйсэдкомууд тус тогтоолые дүүргэхээ мартажархёо. Зэдын аймагһаа 60 хүн Эриин леспромхоздо ерэхэ аад, оройдоол 8 хүдэлмэрилэгшэд ерээ. Иимэ байдалые саашадань тэсэхын аргагүй. Тогтоол соо уялгалагдаһан аймаг бүхэн леспромхозуудта сезонно хүдэлмэришэдые, трактористнуудые, мори унаа эльгээхэ даалгабаряа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ ёһотой.

Леспромхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд хандагайнхидай уряае халуунаар дэмжэн, КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ модошодые олоор хабладуулжа, абаһан уялгануудаа заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха уялгатай.

...Нүхэр Анастас Иванович МИКОЯНДА

...инэй үнэн сэхэ шаби, Сталинай соратник, Коммунистическэ пар... Советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшадай нэгэн Таниие ...һа гүйсэһэнтэйтнай дашарамдуулан Советскэ Союзай Коммуни... партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Со...үнаар амаршална.

...тскэ гүрэниие ба социалистическэ ажахые байтуулха, Советскэ ...ласхоорондын экономическа холбоо барисаа хүгжөөхэ хэрэгтэ ...бьяатай байһые Коммунистическэ парти, советскэ арад үндэрөөр

...йна болон түрэнэй бүхы харюусалгатай тушаалнуудые даажа ... коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ өөрынгөө хүсэ шада...н эрдэм мэргэжэлые Та эршэ зоригтойгоор үгэдэг байгаат, үгэ...нат.

...ай хани ба нүхэр, манай хүндэтэ Анастас Иванович манай социа...кэ Эхэ оронойарадуудай аша туһада, коммунизмын аша туһада ...ан жэлдэ элүүр мэндэ ябахыетнай, саашадаа үрэ ехэтэйгээр ...етнай Танда үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

...ОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ...НИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ...ТРАЛЬНА КОМИТЕТ

ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...А. И. Микояниие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ...-эй ЦК-гэй Президиумэй тэшүүн нүхэр А. И. Микоянай жара ...сэһэнтэй дашарамдуулан, Коммунистическэ партиин, советскэ ...рэнэ тэрэнэй элитэ ехэ габьяатай байһые тэмдэглэжэ нүхэр Анастас Ивановичые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

...ва, Кремль.
... оной ноябриин **24.**

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Индидэ ошоод байһан тухай

Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр Бхакра-Нангал гэжэ Индиин тон ехэ барилгануудай нэгые ошожо хараба

ДЕЛИ, ноябриин, 22. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев, мүн эдэниие үдэшэһэн хүнүүд мүнөөдэр Бхакра-Нангал гэжэ Индиин тон ехэ барилгануудай нэгые ошожо хараба. Тэдэниие Индидэ байгаа СССР-эй посол М. А. Меньшиков, СССР-тэ байгаа Индиин посол К. П. Ш. Менон гэгшэд хамта ябалсаһан байна.

Үглөөнэй 9 часта Советскэ правительственна делегациие тусгаар поезд Делиһээ Нангал асарба. Нангалай ба тэрэнэй шадархи хүдөө тосхонуудай хэдэн мянган хүн зон түмэр замай станциин дэргэдэ сугларба. Тэдэнэй олониинь Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые — Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые амаршалхын тулада 10 — 15 километр газарһаа ерэһэн байна. Һайндэрэй янзаар хубсалһан эрэгтэй, эмэгтэй хүнүүд индийскэ ба советскэ тугуудые, мүн тэрэшэлэн пенджаби ба ород хэлэнүүд дээрэ: «Господинууд Булганин, Хрущев айлшалжа хайрлагты!», «Эб найрамдал мандаха болтогой!», «Индо-советскэ хани барисаан мандаха болтогой!» гэжэ бэшэгдэһэн лозунгнуудтай улаан бүдүүдые гартаа баринхай.

Пенджаб штадай губернатор С. П. Н. Сингх, штадай главна министр Бхимсен Сачар гэгшэд Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрые баяртайгаар угтаба. Вокзалай дэргэдэ хүндэлэлэй харуул табигдаа, Советскэ Союзай болон Индиин гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

Энээнэй һүүлээр, Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев нээмэл машина соо һуугаад Бхакрагай хаалтын (плотина) барилгые харахаяа ошобо. Нангалһаа Бхакра ошоһон харгыгаар олон мянган хүнүүд сугларба. Тэдэнэр альгаа ташалдан, «Булганин Хрущев хоёр мандаха болтогой!», «Индиинхид баородууд — ахадүүнэр мүн!», «Неру мандаха болтогой!» гэжэ хашхаралдан, Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадые халуунаар амаршалба.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Бхакрада ерээд, хаалтын барилгые хараа, Бхакра-Нангал гэжэ бүхы системын барилгын проекттэй танилсаа.

Баригдажа эхилһэн хаалтын ба ба электростанциин гайхамшагта гоё панорама айлшадай урда нэмжын харагдаба. Эдэ барилганууд Гималайн хадануудай гоё һайхан хабшалнуудта хэгдэжэ байна. Үнгэрһэн жэлэй июль хүрэтэр эндэ Сатледж мүрэн урдажа байһан юм, мүнөө тэрэ мүрэн һабаяа орхижо хоёр тоннель соогуур урдана. Хаалта, мүн 800 мянган киловатт ниитэ хүсэтэй 3 электростанци байгуулхын, 90 километр газарта водохранилищи барихын тула тус мүрэнэй һабые хубилгаһан байна.

Һаяхан Индиин премьер-министр Джавахарлал Неру хаалтада түрүүшын бетон хаалтые табиба. Энэ хаалта барилгые бэлэдхэлгын хүдэлмэри хэдэн жэлэй саада тээ эхилээ һэн. Бэеэ даанхай байдалаа һаяхан олоһон Индиин арад байгаалиингаа баялигые оронойнгоо экономико хүгжөөхын, материальна байдалаа һайжаруулхын тулада хэрэглэн, байгаалида шанга добтолго хэжэ эхилбэ.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев хоёр проектын техническэ тодорхой зүйлнүүд тухай, ерээдүйн водохранилищиин хэмжээн тухай, Бхакрада баригдаха электростанциин хүсэн тухай, турбинануудай тооё барилгын начальник инженер С. Д. Кунгарһаа, мүн бусад мэргэжэлтэдһээ тодорхойгоор асуужа абаһан байна.

Хаалтын барилга хараһанай һүүлээр Пенджаб штадай губернатор С. П. Н. Сингх гэгшэ Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ завтрак эмхидхэбэ. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев ба тэдэниие үдэшэһэн хүнүүдһээ гадна, мүн Индидэ байгаа СССР-эй посол Н. А. Меньшиков, СССР-тэ байгаа Индиин посол К. П. Ш. Менон, штадай главна министр Бхимсен Сачар, Махараджа Патиалы ба бусад нюурнууд завтрагта байлсаба.

Завтрак болохо үедэ губернатор амаршалгын богонихон үгэ хэлэжэ Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто хандаба. Пенджаб штадта Таанарай ерэһэндэ бидэ ехэ баяртай байнабди. Пенджабай арадай зүгһөө Таанарые ехэ хүндэтэй һайнаар угтаһан ябадал Советскэ Союзай арадта индийскэ бүхы арадай үнэн зүрхэнэй хани барисаанай мэдэрэлтэй байһые харуулна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Мүнөөдэр таанарай хараһан барилга хадаа орон доторoo бидэнэй хэхэ гэжэ хүсэһэн бүхы юумые һүлдэ тэмдэг болгон харуулна гэжэ губернатор хэлэбэ Агуу ехэ энэ хэрэгтээ бидэнэр таанарай зүгһөө туһаламжада хүртэхэеэ хүсэхэ байнабди. Бидэнэр танай дүй дүршэлһөө ехэхэн һургаал абажа шадаха байнабди.

Н. А. Булганин харюугай үгэ хэлэхэдээ, хүндэтэй һайнаар угтаһанай түлөө ехэ баясхалан хүргэбэ. Пенджабай зоной ехэ хүндэтэйгөөр угтаһаниинь Индиин болон Советскэ Союзай арадуудай хани барисаае тодоор харуулаа гэжэ Н. А. Булганин тэмдэглээ. «Бидэндэ пенджабецуудай хандаһан хандалгань манииие ехээр баярлуулһан ба сэдьхэл һанааеымнай гэр тээшэмнай хандуулһан байна, — гэжэ Н. А. Булганин үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. — Гэртээ ошоод бидэнэр Индидэ маниие ямар дуратайгаар угтаһан тухайнь советскэ хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэхэеэ хүсэхэ байнабди. Манай хоёр оронуудай хоорондо орьёл үндэр хаданууд, угаа ехэ зай тала байдаг, зүгөөр бидэнэй хани барисаатай байхын тулада ямаршье һаалта үгыл. Хани барисааеымнай хада уулануудшье, зай талашье һаатуулжа шадахагүйл». **(Альга ташалга болобо).** «Хинду, Руси бхай, бхай» (индиецүүд,ородууд — ахадүүнэр мүн) гэжэ хинди хэлэн дээрэ Н. А. Булганинай хэлэхэдэнь, дахин альга ташалга болобо. Мүнөөдэр Бхакра — Нангал гэжэ барилгые харахадамнай Н. С. Хрущев бидэ хоёрто илангаяа аятай зохид байба гэжэ онсолон тэмдэглээд, Булганин Индиин агууехэ арадай түлөө советско-индийскэ хани барисаанай түлөө духаряа бариба.

Н. А. Булганинай һүүлээр Н. С. Хрущев тобшоор үгэ хэлэбэ. «Нүхэдүүд! Танай гайхамшагта орондо байһаар бидэ хэдэн үдэр болобобди. Хэды үдэр байһанаашье тооыень алдаад байнаб, юуб гэхэдэ һонирхолтой һанамжанууд, уулзалганууд аргагүй олон байба. Олон хүнүүдые бидэ хараабди. Индиин арадай байгуулһан олон һайн юумэнүүдые хараабди. **(Альга ташалга болобо).** Хуушанай сүмэнүүдые, шэнэ барилгануудые хараабди. Зүгөөр, бидэнэй үзэһэн эгээл үнэтэй юумэ гэхэдэ, хани ёһоной һайн мэдэрэлтэй хаа хаанагүй ушараабди. **(Альга ташалга болобо).**

Танай премьер-министр Неру һаяхан манайда ошоод ерэһэн байна. Тиин Неруе манайхин һайнаар угтаа һэн. Бидэ, советскэ хүнүүд Неруе ехэ сэгнэдэгбди, манай оронуудай хоорондохи хани барисаанай удхашанарые, эб найрамдалай ба бүхы арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө ниитымнай тэмсэлэй удхашанарые ойлгодог байһандань тэрээниие тон ехэ сэгнэдэгбди.

Бидэнэр политическэ ондо ондоо үзэл бодолтойбди. Таанар өөһэдынгөө үзэл бодолтойт, өөһэдынгөө философитойт, бидэнэр өөһэдынгөө үзэл бодолтойбди, өөһэдынгөө философитойбди. Ямар асуудалнуудаар үгээ ойлголсоногүйбибди? — гэжэ мүнөө элирүүлээд яахамнайб. Гол асуудалаар — дайн тухай, эб найрамдал тухай асуудалаар үгэеэ ойлголсообди гэжэ тэмдэглэхэ гээшэ юунһээшье шухала байна. **(Альга ташалга болобо).** Эдэ асуудалнууд бүхы хүнүүдые һонирхуулангүй байжа шадахагүй юм. Үнэн сэхэ хүн бүхэн эб найрамдал хүсэнгүй байжа шадахагүй, эб найрамдалай түлөө тэмсэнгүй байжа шадахагүй юм. **(Альга ташалга болобо).** Тиин бидэнэр эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ нүхэдые гүрэнүүдэйнь ехэ багаһаа дулдыдалгүйгөөр, политическэ үзэл бодолһоо, расаһаа, шажан шүтэлгэһөө дулдыдалгүйгөөр бэдэржэ байнабди. Эб найрамдал бэхижүүлхэ ниитын хүсэлэлэй байхань лэ шухала юм. Хэндэ гүрэнэй ямар байгуулалта байнаб—энэ хадаа орон бүхэнэй дотоодын хэрэг мүн. Политическэ үзэл бодол тушаа хэлэхэ болоо һаа, энэ хадаа хүн бүхэнэй хэрэг болоно. Тиимэһээ бидэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүйе бусадһаа эринэбди, бусадай хэрэгтэ бидэнэр өөһэдөөшье хамаархадаггүйбди **(Альга ташалга болобо).**

Премьер-Министр Неругэй ба манай хани нүхэр Чжоу Энь-лайн соносхоһон амгалан ёһоор зэргэлээд байха табан ёһо гуримууд бидэниие сүм хангана. **(Альга ташалга болобо).** Тиин энэ һаналаа Неругэй Москвада ерээд байхада тэрээнтэй хамта гар табиһан мэдээжэ Деклараци соо бидэ баталан харуулаа һэмди.

Политическэ байгууламжын асуудалнууд тушаа хэлэхэ болоо һаа, бидэнэр энэ талаар тон эли тодо үзэл бодолтойбди, зүгөөр тэрэ үзэл бодолоо бусадта баадхахаяа бидэнэр хүсэнэгүйбди. Ажахын байгуулалтын ба техникын асуудал тухай хэлээ һаа, хэрэг ушар ондоо болоно. Энэ хадаа уласхоорондын асуудал мүн.

Мүнөөдэр электростанциин барилгые харахадамнай аятай зохид байгаа гэжэ Николай Александрович эндэ зүбөөр хэлээ. Зүгөөр хүнүүдые, тэдэнэй согтой дорюун нюдэнүүдые, абьяастай хүдэлмэриие харахадамнай бидэндэ бүришье аятай зохид байгаа.

Электростанци байгуулгые нүхэдэймнай харуулһаниинь манда илангаяа аятай байба. Энэ хадаа байгаалитай тэмсэл, байгаалиие мэдэлдээ абалга, хүнүүдтэ алба хэхыень байгаалиие баадхахын түлөө тэмсэл мүн. Өөрынгөө гэмээр бэшэ, харин бусадай гэмээр экономикынгоо талаар гээгдэһэн индийскэ арадта энэ зорилго шиидхэхэ гээшэ илангаяа шухала байна; хэнэй гэмээр бэ гэжэ хургаараа заахагүйб — хэн тухай хэлэгдэжэ байһые таанад өөһэдөө мэдэнэт, мүн тэдэнэр өөһэдөөшье өөһэдыгөө танина. **(Альга ташалга болобо).**

Амгалан байгуулалтынгаа дүй дүршэлые таанартай халан абалсахаар бэлэмди гэжэ бидэ танда хэлээ һэмди. Гэбэшье, Хрущев Булганин хоёр мэхэтэй хүнүүд гэжэ, тэдэнэр техническэ туһаламжа үзүүлхэ найдуулга үгөөд Индиие мэхэлжэ болохо гэжэ, индиецүүд маниие ажаглан хараха ёһотой гэжэ Индидэ бидэнэй ерэһэндэ дурагүй хүнүүдэй хараа бодол баримталдаг зарим газетэнүүд мүнөө бэшэжэ байна. **(Энеэлдээн болобо).**

Иигэжэ бэшэг бэшэдэг хүнүүдтэ: индиецүүдтэй хани барисаатай болохо талаараа таанар бидэнтэй мүрысэхэ гүт? Мүрысэеыл даа,—гэжэ бидэ хэлэнэбди. **(Альга ташалга болобо).** Бидэ ямар һаналтайгаар иишэ ерээбибди? Бидэнэр үнэн сэдьхэлтэйгээр **(Альга ташалга болобо),** үнэн сэхэ хүсэлэнтэйгөөр танайда ерээбди. **(Альга ташалга болобо).** Таанад заводуудые барихаяа хүсэнэ гүт? Бидэ энээндэтнай баясанабди. Дүй дүршэлтнай багадана гү? Тиигээ һаа бидэндэ хандагты, туһалхабди! **(Альга ташалга болобо).** Электростанцинуудые бариха хүсэлтэй гүт? Энэ хэрэгтэ дүршэлгүй һаа, техническэ туһаламжа хэрэгтэй һаа бидэндэ хандагты, туһалхабди. **(Альга ташалга болобо).** Өөһэдынгөө студентнүүдые, инженернүүдые манайда һурахыень эльгээхэе хүсэнэ гүт? Эльгээгты, — гэжэ бидэ таанарта хэлэнэбди. **(Альга ташалга болобо).**

Манай «мэхэ» гэдэг юумэ иимэл байна — зарим нэгэн хүнүүдэй бэшэдэгэй ёһоор таанарые бидэнэй мэхэлхэгүйн тулада иигээд мүнөө хаража үзэгты. **(Энеэлдээн, альга ташалга болобо).** Иимэ «мэхэ» бусад оронуудай зүгһөөшье гаргагдахые бидэ тон ехээр хүсэхэ байнабди. Атомна, водородно бомбонуудые гаргаха талаар мүрысэжэ байнхаар, энэ хэрэгэй талаар мүрысөө һаа дээрэ байна. **(Нэрьемэ альга ташалга болобо).** Энэ хадаа улам бүри арюун нангин хэрэг мүн.

Бидэниие таанартай хэрэлдүүлхэ гэжэ һэдэдэг зарим авторнуудай бэшэһэн юумэнүүд, радиодамжуулганууд тухай хэлэхэ болоо һаа, тэдэнь бидэнэй һанаа зобооногүй. Тэдэнэй хэлэдэг, бэшэдэг, радиогоор дамжуулдаг эдэ бүхы юумэниинь нэгэ шэхээрэмнай ороод, нүгөөдэ шэхээрэмнай гарадаг байна. **(Альга ташалга болобо).** Мүнөө хүнүүд үгэ хүүрээрнь бэшэ, хэһэн хэрэгээрнь сэгнэдэг боложо һуранхай. **(Альга ташалга болобо).** Тиин индиецүүдтэй уулзахадаа, хэлыень мэдэхэгүйшье һаа, бидэндэ тэдэнэй хани ёһоной мэдэрэлтэй байһыень хараад мэдэнэбди. **(Альга ташалга болобо.**

Үгынгөө түгэсхэлдэ Н. С. Хрущев индийско-советскэ хани барисаанай саашадаа бэхижэхын түлөө, премьер-министр Джавахарлал Неругэй элүүр энхэ байхын түлөө духаряа бариба.

Хожомынь Махараджа Патиалы гэгшэ алта, мүнгөөр гоёогдоһон хуушанай хоёр һэлмэ Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто бэлэг болгон бариба. «Энэ хоёр һэлмэ эб найрамдал хамгаалгада алба хэг лэ» гэжэ Махараджа хэлэбэ. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев хоёр үнэтэ бэлэгэйнь түлөө баясхалан хүргөөд, советскэ мастернуудай гараар хэгдэһэн бэлэгүүдые тэрээндэ барюулба. Бэлэгэйнь түлөө Махараджада баясхалан хүргэхэ зуураа, Н. С. Хрущев иигэжэ хэлэбэ: «Энэ бэлэгыетнай һүлдэ тэмдэгэй, хани ёһоной үнэтэ дурасхаал болгон гамтай хадагалжа ябахаб. Энэ гоё һэлмытнай хараад би иигэжэ бодооб: бидэ советскэ хүнүүд иигэжэ һаналагбди. Үхибүүнэй түрэхэдэнь тэрэниие анхаралтай һайнаар харууһалха хэрэгтэй болодог. Тэрэниие харууһагүйгөөр, хамгаалантүйгөөр орхёо һаа, тэрээн тухай анхарал оролдолго гаргаагүй һаа хосорхо байна. Өөрыгөө хамгаалжа шадаха болоторынь тэрэниие һэргылхэ, хамгаалха хэрэгтэй. Ой модонуудта танайхидай хандадагые бидэ ехэ зохидшообобди. Тэдэнэй багахан байхадань һалхи хагсуугай хухалхагүйн, ойлгомторгүй хүлөөр гэшхүүлхэгүйн тула тэдэниие анхаралтайгаар һэргылэн хамгаалдаг. Тэрэ модоной ургахада ямаршье хамгаалга тэрээндэ хэрэггүй болодог. Шамбай, томо модон һалхи, шуурганһаашье айдаггүй. Мүн гүрэншье иимэл байдаг. Манай гүрэн 38 жэлэй саада тээ бии болоо юм. Гүрэнэймнай бүри һулахан байхадань, арай гэжэ хүл дээрээ тогтожо байхадань 14 гүрэн добтолон ороо һэн. Бидэндэ эсэргүүгээр англичанууд ороһон юм. Эндэ байгаа господинууд английска журналистнууд бидэниие хүлисэгты. Зүгөөр, дуун сооһоо нэгэшье үгэ хаяжа шадахагүйш гэжэ хэлсэдэг байна. Энэ хадаа түүхын баримта мүн. Бидэндэ эсэргүүгээр американецууд, французууд, японецууд добтолһон байна. Бидэ юу хэхэ ёһотой байгаабибди? Миил һууха гү? Үгы даа. Манай арад зон ондоогоор хандаһан байна. Манай арад һэлмээ бариад залуу гүрэнөө хамгаалжа ороо һэн. Бидэнэр дайниие һайнаар хэжэ дүүргээбди. Бидэнэр булимтарагшадые зада сохин намнаад: дайн сэрэгхэхээ бидэндэ ондоо бү ерэгты— гэжэ хэлээ һэмди. Бидэндэ эсэргүүгээр жада бариад хэн ороноб, тэдэнэр жадаанһаа боложо хосорхо байна, — гэжэ үни урда сагта ородой нэгэ князь хэлэһэн юм. Энэ дүримые мүнөөшье баримталнабди. Айлшадые—орожо хайралыт гэжэ гуйгаад, тэдэниие һайнаар угтахабди. Теэд бидэндэ эсэргүү дайсан боложо жадатайгаар орохоёо хүсэһэн хүнүүд Гитлертэ ямар юумын тохёолдоһые һанаг лэ, тиин ямаршье дайсанда тиимэл юумэ тохёолдохо байна. **(Альга ташалга болобо).** Манай бомбо, һомонууд хэзээдэшье тэһэрээгүй бэлэй гэжэ бидэ хүсэнэбди. Өөһэдынгөө тракторнуудые, аша туһатай бусад юумэнүүдые бүтээн гаргахые бидэ хүсэхэ байнабди. Теэд буу зэбсэгээ хуряагаа һаамнай, бидэндэ ямар юумэ тохёолдохо байгааб? Бидэниие лаб үй бута сохижо хаяха һэн. Тиигээ һаа манай ашанар иигэжэ хэлэхэ байгаа: агууехэ Ленин байһан юм, арадайнгаа интересые тэрэ зүбөөр ойлгодог байгаа. Тэрэнэй хүтэлбэреэр советскэ байгуулалта туйлагдаа, Советскэ гүрэн байгуулагдаа, харин ашагушанарынь энэ гүрэнэйнгөө эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдалые хамгаалжа шадаагүй гэжэ хэлэхэ һэн. Тиимэ юумэ болохогүйн тулада, бидэнэр эрхэ сүлөөгөө арюун нангинаар һэргылэн хамгаалнабди. Тиигээгүй һаа бүтэхэгүй. Хүшэр хүндэ тэмсэлдэ туйлаһан юумээ Таанаршье һэргылэн хамгаалагты.

Энээниие Таанарта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди» **(Альга ташалга болобо).**

Н. А. БУЛГАНИНАЙ, Н. С. ХРУЩЕВОЙ ИНДИДЭ ОШООД БАЙҺАН ТУХА

БОМБЕЙ, ноябриин 23. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой болон тэдэнтэй ябалсаһан хүнүүдэй хүндэлэлдэ зорюулан Пенджаб штадай губернатор үсэгэлдэр ехэ уулзалга эмхидхээ. Энэ уулзалгын үедэ Пенджабай олон ажал-ябуулагшад айлшадтай хани ёһоор хөөрэлдөө.

Пенджаб штадай хүдөө ажахын ба тэрэниие хүгжөөхэ асуудалнуудые эрхилхэ министр С. П. Кайрон Н. С. Хрущевой хажууда ерээд, губернаторай эмхидхэһэн завтрагай үедэ үгэ хэлэһэнэйнь түлөө тэрээндэ баясхалан хүргөө.

— Дайшалан абаһан эрхэ сүлөөгөө хамгаалха шухала байһые бидэндэ хани ёһоор танай хүсэһые үндэрөөр сэгнэнэбди. Хүндэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ таанадай ехэ анхарал хандуулдаг байһые бидэнэр мэдэнэбди, мүн лэ иимэ анхарал хандуулха тухай маанадта зүбшэл үгэнэт. Тэрэ зүбшэлыетнай бидэнэр хүсэдөөр һайшаанабди. Хүндэ промышленностьгүйгөөр бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэ аргагүй, эб найрамдалые батадхаха аргагүй байна. Советскэ Союз түгэлдэр хүсэтэй хүндэ промышленность мүнөө байгууланхай, мүн Хитад промышленностяа саашань хүгжөөжэ байна, хэрбээ Индиин түгэлдэр хүсэтэй хүндэ промышленность байгуулаа һаань, хэншье эб найрамдалые эбдэжэ шадахагүй,—гэжэ тэрэ хэлээ.

— Хэншье эбдэжэ шадахагүй! — гэжэ Н. С. Хрущев баталан хэлээ.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев мүнөө үглөөгүүр Пенджаб штадһаа мордоо. Тэдэнэр Амбала станци дээрэ поездһоо буугаад, тусгаар самолёдто һуужа, Гималайнуудай үбэрөөр ниидэн Уттар Прадеш штадай хойто захын Тарай гэжэ райондо ерээ.

Һаяхан болотор бүтүү ой модоор бүрхөөгдэһэн «хосорһон нютаг» гэжэ нэрлэгдэдэг үрэжэл ехэтэй ехэ газар Индиин правительствын 1948 ондо гаргаһан шиидхэбэриин ёһоор элдүүрилэгдэжэ, хүдөө ажахын культурануудые тарилга эхилһэн байгаа.

Энэ районой 40 мянга шахуу гектар орхигдошоһон гү, али элдүүрилэгдэдэггүй газарые 4200 нютагаа урилагшадта, урдын сэрэгэй алба хэгшэдтэ болон газаргүй хүдэлмэрилэгшэдтэ 1948 ондо хубаарилан үгтэһэн байгаа. Мүн газар уһалха хүдэлмэри амжалтатайгаар хэгдэһэн байна. Хүнэй хүсөөр буртаг бүтүү ой модон сэбэрлэгдэжэ эхилһэн байха юм.

6500 гектар талмай газар мүнөө элдүүрилдэг Инди доторхи эгээн томо Арай гэжэ гүрэнэй хүдөө ажахын фермэ энэ райондо хожомынь эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэ фермэ олзо ехэтэй ажахы байхаһаа гадна, газар т[...]лан болон малажал эрхилхэ, илангаяа газарые механизированнээр элдүүрилхэ шэнэ түрүү арга методые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ центр болоһон байха юм. Тус фермэ 80 тракортай, хүдөө ажахын бусад 30 машинатай юм. Фермын полинууд дээрэ шэниисэ, сахарна тростник, бобово культура, ячмень болон кукуруза таригдана.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев хоёрые Барейли город шадарай аэродром дээрэ хани халуунаар угтаһан байна. Уттар Прадеш штадай главна министр Сампурнананд болон штадай бусад тусхай тушаалта хүнүүд тэдэниие угтаа. Барейли городой хүн зон аэродром дээрэ олоороо суглараһан байгаа. Тэдэнэр айлшадые хани ёһоор амаршалаа. Аэродромһоо фермэ хүрэтэрхи зам дээрэ олоороо суглараһан хүн зон айлшадые баяртайгаар амаршалһан байна.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущевой фермые харахадань, тэрэнэй директор Х. С. Сандхун тайлбари үгөө. Фермые хаража дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин Барейли шадарай аэродромдо бусажа ерээд, Бомбей орохоёо ниидэн гараа.

Нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущевой Инди соогуур аяншалхадань индийскэ правительствын түлөөлэгшэ—промышленностиин министр Н. Канунго, СССР-һээ Индидэ байдаг Посол М. А. Меньшиков, Индиһээ СССР-тэ байдаг посол К. П. Ш. Менон тэдэнтэй хамта ябалсаа.

Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин Бомбейдэ ерэбэ

Аэродром дээрэ уулзалга, городто митинг болоо

БОМБЕЙ, ноябриин 23. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Нүхэд Хрущев, Булганин Уттар Прадеш штадһаа самолёдто һуугаад үдын хойто тээ Бомбейдэ ерээ. Олон тоото тусхай тушаалта хүнүүд болон арадай түлөөлэгшэд Санта Круз гэжэ аэродром дээрэ тэдэниие угтаа.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Бомбей штадай главна министр М. Десай гэгшэтэй хамта индийскэ далайн-сэрэгэй хүсэнүүдһээ табигдаһан хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа гараа. Советскэ Союзай болон Индиин гүрэнэй гимнүүд наадагдаа.

Улаань, штадай главна министр М. Десай тусхай трибуна дээрэһээ айлшадые амаршалхадаа иигэжэ хэлээ:

Дээдэ тушаалта таанадые Бомбей городто ерээд байхадатнай бидэнэр ехэ баяртайгаар амаршалнабди. Индидэ богонихон саг соо байха зуураа, таанад манай столицада, манай ороной бусад зарим һонирхолтой газарнуудта хүрэһэн байнат. Таанад мүнөө Бомбейдэ ерэбэт. Бомбей городто Индиин бүхы провинцинуудай болон дэлхэйн элдэб оронуудай түлөөлэгшэдтэй уулзажа болохо байна. Хаа хаанагүй мэдээжэ болоһон энэ городто таанадай айлшалжа ерэлгэ Бомбейн гражданинуудта тон ехэ баясхалантай ушар болоно.

Манай премьер-министр Джавахарлал Неру танай агуусэ орондо һаяхан ошоод ерээ. Энэ айлшалалгын эсэстэ бүри нягта холбоо барисаа байгуулха арга боломжын бии болоһон ушарые Индиин ба Россин арадууд хэрэглэжэ шадаба. Индидэ таанадай айлшалжа ерэлгэ хоёр ороной хоорондохи хани харилсаа саашадань бэхижүүлгэдэ туһалха байна.

Инди хадаа эб найрамдал хангаха үзэл сурталда хододоо этигэдэг ба хүсэрхэлгые буруушаадаг байна. Тиихэдэ, дэлхэйн бүхы арадуудтай хани барисаатай байхые манай гүрэнэй эсэгэ Махатма Ганди бидэндэ захиһан юм. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохые хүсэһэн арадууд Панча шила гэжэ нэрлэгдэдэг ёһо гуримуудта этигэдэг байһанаа элишэлэн мэдүүлээ. Танай агуусэ хүсэн түгэлдэр арад эдэ арадуудай нэгэниинь болоно.

Эб найрамдал ба арадуудай хоорондоо үгэеэ ойлголсолго бултандамнай хүгжэлтэ хангаха, тиихэдэ һандарал хохидолой тохёолдохо газар үгы болохо гэжэ Индиин арад этигэнэ. Индиин болон Россин хоорондохи хани барисаан хадаа дэлхэйн элдэб оронуудай хоорондо хани ёһоной хани барисаа тогтоолгодо нилээд ехээр туһалха, хүн түрэлтэндэ жаргалта һайн байдал хангаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Энэ ушар хадаа бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалда, һалбаран бадаралгада бидэниие хүргэхэ гэжэ би найданаб. Бомбей городто ерээд байһан таанадые үшөө дахин бүхы сээжэ зүрхэнһөө амаршалнаб.

Главна министрын амаршалгада харюусахадаа нүхэр Н. А. Булганин иигэжэ хэлээ:

Хүндэтэ ханинар,

Хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө таанадта үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб. Би, Никита Сергеевич Хрущев, бидэнтэй хамта танайда ерэһэн манай ханинар бултадаа алдарта город Бомбейн бүхы гражданинуудые баяртайгаар амаршалнабди.

Танай гайхамшагта городой түүхэ бидэндэ һайн мэдээжэ юм. Национальна бэеэ даанхай байдалаа һэргээхын түлөө индийскэ арадай эмхитэй хүдэлөөндэ эндэ эхи табигдаһан байна. Танай город дэлхэйн транспортна ба промышленна центр, мүн национальна культурын болон наукын центр гэжэ тоологдодог байна.

Республикын экономическа болон культурна хүгжэлтэдэ танай гайхамшагта городой ямар ехэ шухала үүргэ дүүргэдэг байһыень бидэнэр һайнаар мэдэнэбди. Эгээл иимэһээ алдарта город Бомбейдэ хүрэжэ, хүн зонтойнь болон экономическа, культурна болон научна һалбаринуудта тэдэнэй амжаһан туйлалтануудтай танилсаха гээшэ бидэндэ илангаяа аятай зохид байна.

Бомбей городой хүн зондо Советскэ Союзай арадуудай хани халуун амаршалгые нюураараа дамжуулжа байһандаа бидэнэр тон ехээр баясанабди.

Хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө хүндэтэ ханинар таанадта үшөө дахин баясхалан хүргэнэбди.

Н. А. Булганинай хэлэһэн үгэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Удаань, айлшадай болон тэдэнтэй хамта ябаһан хүнүүдэй машинанууд стадион ошохоёо 20 километрын замда гараа. Советскэ айлшадай хүндэлэлдэ зорюулагдан городской митинг тус стадион дээрэ болохоор зарлагдаһан байгаа.

Н. С. Хрущев болон Н. А. Булганиниие Бомбейн хүн зон ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Дардам харгынуудые зубшаад, мүн городой үйлсэнүүдэй хоёр талаар Бомбейн гражданинууд зай забһаргүйгөөр жагсажа байбад. Тэдэнэр Советскэ Союзай болон Индиин тугуудые барижа байгаа. Айлшалыт! Эб найрамдал мандаха болтогой! Индиецүүд ба ородууд ахадүүнэр юм! гэжэ хашхаралдан хүн зон айлшадые угтаа. Мүн хаа хаанагүй амаршалгын лозунгнууд татаатай байгаа. Городой талмайнуудай нэгэн дээрэ Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой болон Дж. Неругэй портредүүд хадаатай байгаа.

Боро хараан боложо байхада айлшадай олон машинануудай прожекторнүүдээр гэрэлтүүлэгдэһэн, Пателиин нэрэмжэтэ Бомбейскэ стадиондо хүрэжэ ерэхэдэнь, тэндэ 200 мянганһаа үсөөн бэшэ хүн зон суглараһан байгаа. Н. А. Булганин болон Н. С. Хрущевые сугларагшад хани ёһоор амаршалаа. Бомбей городой мэр Н. Пупала митингые нээгээд, советскэ айлшадые Бомбей городой хүн зоной амаршалһан бэшэгые уншаа.

Бомбей городой мэрэй амаршалга

Дээдэ тушаалтад.

Ехэ Бомбейн муниципальна корпорациин бүхы гэшүүд бидэнэр гражданинуудайнгаа даалгабаряар таанадта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэнэбди. Таанадай бидэнэй дунда ерээд байһанда, Россин арадуудта һайниие хүсэжэ байһанаа таанадаар дамжуулан мэдүүлхэ аргатай болоһондоо баясанабди. Бидэнэр таанадые үни удаан саг соо мартахагүй байһан тухайгаа найдуулнабди. Агуусэ арадай түлөөлэгшэд болгошо таанадые бидэнэр амаршалнабди. Энэ арадай шууд шанга тэмсэлые дүшөөд жэлэй туршэ соо һонирходог байгаабди. Харин ээрхэг түримхэйнүүдэдэ эсэргүүгээр хэгдэһэн хэдэн олон гайхамшагта байлдаануудта танай орон илажа гараа. Танай агуусэ ороной дэлхэйн оршон байдалда хэжэ байһан хэрэгүүд үнэхөөрөөл тон шухала ушар болоно. Олон юумэ өөр дээрээ үзэһэн арадай амгалан тайбан замаар дабшан ябахые эрмэлзэдэг байһаниинь яһала эли байна. Индийскэ дүй дүршэлые баримталан, эбтэйгээр ажабайха тухай манай премьер-министр Неругэй найруулан хэлэһэн табан ёһо гуримые Россин зүбшөөн һайшаалга эбтэй һайнаар амжалтатайгаар ажабайха таатай һайн уласхоорондын оршон байдал бии болгоо. Индиин эрхэ сүлөөтэй болоһон сагһаа хойшо манай оронуудай хоорондохи хани ёһоной холбоо барисаан бэхижээ. Манай премьер-министрын орондотнай ошоходонь Россин арадай тэрэниие халуунаар амаршалһыень бидэнэр хараһан байнабди. Таанадай Индидэ айлшалжа ерэлгэ манай оронуудые, бэе бэедээ ашагтай туһатай, бүри нягта холбоотой болгохо гэжэ бидэнэр найданабди. Өөрынгөө арадай эрхим хүтэлбэрилэгшэд ба тэрээндэ үнэн сэхээр алба хэгшэд гэжэ таанад дээдэ тушаалтадые бидэнэр хүндэлнэбди. Та господин Булганин, элитэ һайн шэнжэ шанартай ба өөрынгөө орондо үнэн сэхэ байһанайнгаа ашаар иимэ үндэр дээдэ тушаалтай болоот. Та хадаа удаан саг соо ажаллажа иимэ гайхамшагта дэбжэлтэ туйлаат. Энэ дэбжэлтээ 22 онһоо эхилжэ, өөрынгөө орониие хүгжөөлгэдэ та элитэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байнат. 1931 онһоо 1938 он хүрэтэр Москва городой мэр танай байһан ушар манай корпорацида илангаяа аятай байна. Юуб гэхэдэ, энэ баримта манай хоёр городуудай хоорондо ахадүүгэй холбоо барисаа тогтоолгодо урагшатай ушар болохол. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ өөрынгөө ороной үмэнэ та элитэ ехэ габьяа туйлаһан байнат. 1947 оной мартда СССР-эй Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министрээр ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшоор та томилогдоһон байгаат. 1953 ондо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшоор ба Советскэ Союзай Обороныи Министрээр та томилогдоот. Орондтнай танда Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгоһон, Улаан тугай, Суворовой, Кутузовай болон Улаан одоной орденуудаар таниие шагнаһан байна. СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ 1955 оной февралиин 8-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр таниие һунгалга танай элитэ ехэ дэбжэлтын эгээн дээдэ шата болохоһоо гадна, Россин арадай танда этигэн найдадаг байһанай гэршэ боложо үгэнэ.

Советскэ баһа нэгэн элитэ ехэ ажал-ябуулагша г-н Хрущев таниие манай городой хүн зон амаршална.

Та хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрөөд, бүхы хүсэеэ агуусэ хэрэгтэ зорюулан арадайнгаа этигэл найдабарида болон хүндэлэл магталгада хүртэһэн байнат. Донбассай шахтнуудай нэгэндэ хүдэлмэришэн боложо та өөрынгөө замые эхилээт, гражданска дайнай үедэ Урда фронтодо баатарлигаар дайлалдаһан байнат. Тэрэ сагһаа хойшо өөрынгөө орондо та нилээд олон шухала ба харюусалгатай хэрэгые бэелүүлһэн байнат. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Киевскэ округой Сэрэгэй соведэй гэшүүн байгаат, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүнээр ба тус Комитедэй секретаряар 1952 ондо та һунгагдаһан байгаат. Энээндэтнай баясан байһан оронтнай таниие дээдэ хайра[...] нинэй орденоор, Суворовой о[...] даар, Ажалай улаан тугай ор[...] шагнаа, 60 наһа гүйсэһэнт[...] дашарамдуулан 1954 оной а[...] Социалистическэ Ажалай Г[...] нэрэзэргэ танда олгоо.

Манай городто болон манай[...] до байлгатнай таанадта аята[...] ха гэжэ би найданаб. Эб най[...] лай болон хүн түрэлтэнэй зол[...] лай түлөө тэмсэхэ манай хамт[...] ра зоригые таанарай эндэ [...] улам ехээр бэхижүүлхэ гэжэ [...] нэр найданабди.

Удаань, СССР-эй Министр[...] Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Н[...] Булганинай үгэ хэлэхэдэ суг[...] шад нэрьемэ альга ташалгаа[...] таа.

Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэһэн үгэ

Господин мэр!

Хүндэтэ ханинар!

Өөрынгөө зүгһөө, нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой зүгһөө, бидэнтэй хамта Индидэ ерэлсэһэн ханинарайнгаа зүгһөө, олон миллион тоото советскэ арадай зүгһөө таанадта халуун амаршалга хүргэхыемни зүбшөөгыт. Советскэ арадай түлөөлэгшэдтэ дурлалгынгаа хани ёһоной мэдэрэлые элишэлэн харуулхын тулада эндэ сугларaад байһан танай гайхамшагта городой олон түмэн гражданинуудта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб. Советскэ арад хадаа энэ город дотор олон һайн ханинартай, тэдэнь манай оронуудай хоорондохи хани барисаае сэгнэжэ шададаг гэжэ иимэ уулзалга эли тодоор гэршэлэн харуулна. **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).**

Бомбей городой нэрэ советскэ хүнүүдтэ һайн мэдээжэ юм. Энэ хадаа мүнөө үеын ехэ город, промышленна томо центр, наукын болон культурын шухала гуламта, эсэстэнь, дэлхэйн томо портнуудай нэгэн гэжэ мэдэнэбди. Индийскэ жинрэй ажалшал олон үеын турша соо оролдосотой шангаар ажаллажа Бомбейе алдаршуулһан байна. Городой заводуудые, фабрикануудые, түмэр замые, гоё һайхан байшангуудые ажалшад бариһан байна. Индиһээ бүри холуур бүгэдэндэ мэдээжэ болоһон эд бараануудые бүтээн гаргадаг предприятинуудта мүн лэ ажалшад хүдэлмэрилдэг байһан ба хүдэлмэрилжэшье байна.

Бомбей хадаа индийскэ арадай зохёон байгуулхы ажал-ябуулгын центрнүүдэй нэгэн, тэрэнэй национальна омогорхол мүн болоно. Азиин бусад арадууд шэнгеэр индийскэ арад хадаа дэлхэйн культурын болон наукын эгээн дээдэ туйлалтануудые амжалтатайгаар шудалжа, мүнөө үеын промышленностиие байгуулжа, зам харилсаанай мүнөө үеын хэрэгсэлнүүдые хүгжөөжэ байһанаа эгээл энэ городто илангаяа эли тодоор харуулаа.

Индиин национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөндэ танай город гайхамшагта үүргэ дүүргээ. Энэ хүдэлөөн колониальна дарлалтаһаа сүлөөржэ, үни холоһоо хойшо хүсэн эрмэлзэжэ байһан эрхэ сүлөөгөө оложо абаха арга Индидэ олгоһон байна. Индийскэ арадай энэ тэмсэлэй хойноһоо советскэ арад ехэ анхаралтайгаар ба талархалтайгаар хододоо ажаглан харадаг байһан юм. Индидэ колониальна ёһо гурим зайлашагүй һуларан унаха гэжэ манай вождь ба манай социалистическэ гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленин үшөө 1908 ондо сэсэн мэргэнээр урид хаража хэлэһэн юм. Эдэ гайхамшагта үгэнүүдынь мүнөө бэелүүлэгдээ.

Мүнөө Инди бэеэ даанхай орон болоо. Тэрэнэй арад өөһэдынгөө дураар хуби заяагаа зохёон шиидхэхэ аргатай болоо. Энэ событи гансахан Индидэ бэшэ, мүн ондоо тээшье удхашанартай байна. Энэ событи Азида мүнөө боложо байһан агууехэ хубилалтануудые харуулна. Азиин арадуудта газаа тээһээнь баадхагдаһан колониальна ёһо гурим мүнөө һуларан унажа байна. Индийскэ арадай зохёон байгуулхы ехэ ажал хэжэ байһыень бидэнэр ехэ баяртайгаар ажаглан харанабди. Экономическа талаарнь ороноо бэеэ даанхай болгохо гэһэн тон шухала зорилго таанад урдаа табяад байнат.

Энэ зорилго туйлалгын ямар ехэ удха шанартай байһые манай советскэ хүнүүд өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ мэдэнэ. Советскэ Союз хадаа экономическа талаар бэеэ даанхай болохые Индиин арадай хүсэн эрмэлзэхэ ёһоороол эрмэлзэжэ байһанда талархаха зуураа, экономическа байгуулалтын талаар Индитэй харилсан ажаллахаар бэлэн байна.

Индитэй экономическа холбоо барисаа хүгжөөхые, манай оронуудай хоорондо худаллаа наймаа үргэдхэхые, бэе бэедээ ашатай туһатай байхаар харилсан ажаллахые, научно-техническэ туйлалтануудые халан абалсахые ба бэе бэедээ ашатай туһатай байха ябадал творческоор баримталан харилсан ажаллахые бидэнэр хүсэнэбди.

Ниитын ондо ондоо системэтэй гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажабайха тухай агуусэ Владимир Ильич Ленинэй табиһан ёһо гуримые гадаадынгаа политикада СССР-эй правительство шууд баримталдаг юм. Уласхоорондын түгшүүрилые саашаданъ һуларуулгада, мүн уласхоорондын асуудалнуудые хэлсээ хэжэ гуримшуулха ба шиидхэхэ, бүгэдэниитын аюулгүй байдалые болон удаан сагай бата бэхи эб найрамдалые хангаха ябадалай интересүүдые харан гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэлгые бэхижүүлгэдэ Советскэ Союзай гадаадын политика зорюулагдана. Уласхоорондын харилсан ажаллалга үргэнөөр тогтоохын, ниитынь системын ондо ондоо байлгада хамааргүйгөөр бүхы гүрэнүүдэй хоорондо экономическа, научно-техническэ ба культурна холбоо барисаа үргэдхэхын түлөө Советскэ Союз эдэбхитэйгээр оролдолго гаргадаг юм.

Эб найрамдал хамгаалха тон шухала асуудалаар Индиин арадууд эбтэйгээр ажабайхые хүсэгшэдэй түрүүшын зэргэдэ ябана. Индиин арадуудай иигэжэ оролдолго гаргадаг байһые советскэ хүнүүд гүнзэгы ехэ һайшаалтайгаар тэмдэглэнэ. Гүрэнүүдэй хоорондоо амгаланаар харилсан ажаллаха мэдээжэ табан ёһо гуримые — Панча шила гэдэгые иматтал Инди түрүүлжэ соносхоһон байгаа. **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).** Энээнтэй дашарамдуулан политическэ ехэ ажал-ябуулагша Индиин Премьер-министр Джавахарлал Неругэй онсо ехэ үүргэ дүүргэһыень тэмдэглэнгүй гаража болохогүй. Эб найрамдалай түлөө, оронуудай хоорондоо эбтэйгээр ажабайха ёһо гуримуудые бэелүүлхын түлөө арадуудай тэмсэлтэй тэрэнэй нэрэ нягта холбоотой юм. Эбтэйгээр ажабайлга бүхы гүрэнүүдтэ тон лэ таатай зүб арга боложо үгэнэ, юуб гэхэдэ тиигээгүй һаа тад һөөргэ, бэе бэедээ һандарал хохидол тохёолдуулха ябадал үлэхэ юм гэжэ Индиин премьер-министр г-н Джавахарлал Неру тон зүбөөр тэмдэглэһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, мүн ээрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулха ябадалые буруушаажа буу зэбсэг хороохын, атомна зэбсэг хорихын, шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын, уласхоорондын бүхы асуудалнуудые хэлсээ хэжэ шиидхэхын түлөө оролдожо байһан Индиин правительствын хараа бодолые гүнзэгы ехээр хүндэлжэ байһанаа СССР-эй правительствын зүгһөө элишэлэн мэдүүлхые би хүсэнэб. Уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулха, эб найрамдалые бэхижүүлхэ зорилгоор Индиин правительствын оролдолго гаргадаг байһые советскэ арад һайнаар мэдэдэг байна.

Эб найрамдалай хэрэгтэ болон Азиин шиидхэгдээгүй асуудалнуудые гуримшуулгада Индиин оруулһан туһа нэмэриие советскэ арад һайшаана. КНР-эй, Индиин ба Советскэ Союзай хамтаараа оролдолго гаргаһанай ашаар Корейдэ болон Индо-Хитадта дайн байлдаан зогсоогдоо һэн. **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).** ООН-до хуулита һууряа КНР-эй эзэлхын түлөө Советскэ Союз болон Инди хамтаараа тэмсэдэг байна. Хитад арадай национальна интересүүдые хараадаа абан Тайвань тухай асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулхые Индиин правительство оролдоно. Азиин болон Африкын оронуудай Бандунгдахи[...] дэхи конференциие эмхидхэ[...] пэгэнинь Инди байһан юм[...] конференци бүхы дэлхэй да[...] найрамдал бэхижүүлхэ, Ази[...] лон Африкын арадуудай эрх[...] лон интересүүдые хангаха [...] тусгаар ехэ удха шанартай [...] юм.

Бүгэдэниитын эб найрамда[...] шалан хамгаалха ба бэхижү[...] лаар Советскэ Союзай болон И[...] нэгэн адли интересүүдтэй [...] ушар уласхоорондын олон а[...] пуудаар манай гүрэнүүдэ[...] ёһоор харилсан ажаллаха [...] ябадалые уридшалан тодо[...] Энэ ушар манай гүрэнүүдэй [...] ран бадарха эрхэ байдал би[...] хые маанадай нэгэн адляар [...] байһан ябадалда тааралдаха[...]

Наукын талаар бидэнэр бэе[...] һургаал абалсажа шадаха ба[...] Индийскэ эрдэм наука эртэ[...] сагһаа хойшо мэдээжэ болон[...] Дэлхэйн наука болон куль[...] өөһэдынгөө нээлтэнүүдээр ба[...] һан хэдэн олон элитэ ехэ эр[...] Индиһээ урган гараһан ба[...] Эдэ һайн һайхан заншалну[...] манай наука мүнөөшье марта[...]

Хариин оронуудай олон эр[...] Советскэ Союзда ерэдэг. С[...] тнай научна гол центрнүүдэ[...] бологшо танай городһоо [...] эрдэмтэд манайда мүн лэ [...] байна.

Манай советскэ эрдэмтэд[...] олон туһатай һайн юумэ м[...] жа шадаха гэжэ бидэнэр то[...] бди. Научна туйлалтануудые [...] жэ халан абалсалга, мүн н[...] талаар харилсан ажаллалга т[...] шье, мүн манайшье эрдэмтэд[...] туһатай байна.

Культурын гол ценртнүүдэ[...] бологшо танай городто, тусха[...] олон мэдээжэ уранзохёолшод[...] кусствын ажал-ябуулагшад а[...] даг ба ажалладаг юм. Тэдэн[...] ветскэ Союзда мэдэдэг, мүн т[...] дурладаг байна. Индийскэ ки[...] мышленностиин центр эндэ б[...] Бомбейдэ буулгагдаһан ин[...] хэдэн фильм Советскэ Союза[...] нууд дээрэ харуулагдаһан [...] Тэдэниие советскэ харагшад[...] һонирходог байгаа. Энэшье ба[...] манай оронуудай хоорондо к[...] на харилсаа хүгжөөлгэдэ та[...] родой тон шухала үүргэ д[...] шадаха байһые харуулна. Ин[...] рилсаа хүгжөөлгөөр хэрэглэ[...] үргэн арга боломжонууд ма[...] бии. Иимэ харилсан ажаллал[...] най оронуудай, манай ара[...] хоорондохи харилсаа саа[...] бэхижүүлгэдэ туһалха байна.

Танай городто ба штадта, [...] агуусэ арадта үгынгөө түг[...] амжалта хүсэхыемни зүбш[...] Энэ хадаа индийскэ ханинарт[...] ладаг ба тэдэниие сэгнэн х[...] дэг бүхы советскэ арадай хүс[...] болоно. **(Альга ташалга боло[...]** найрамдалай түлөө индийскэ [...] тэмсэлые, мүн шэнэ байдал [...] байгуулхын тулада тэдэнэй г[...] байһан хүсэлэл оролдолгые с[...] арад анхаралтайгаар ба б[...] гаар ажаглан хаража байдаг, [...] лэ манай агуусэ арадуудай [...] барисаан бүхы дэлхэй дээрэ[...] найрамдалай бата бэхи түш[...] гуури болоно. Энэ агуусэ ха[...] рисаае аршалан хамгаалжа б[...] жүүлжэ байел. **(Нэрьемэ ал[...] шалга болоно).**

Индийскэ ба советскэ ара[...] хани барисаан мандаха бо[...] **(Нэрьемэ удаан альга таша[...] лоно).**

* * *

Стадион дээрэ дахяад аль[...] шалга болоно. СССР-эй В[...] Соведэй Президиумэй Гэшүү[...] Хрущев микрофоной дэргэдэ[...]

С. Хрущевой, Н. А. Булганинай Бомбейдэ ошоод байһан тухай

Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

одинууд, ханинар!
жние хүндэтэйгээр угтаһа-
й түлөө премьер-министр г-н
, Бомбеи штадай хүтэлбэри-
лтэ болон Бомбеи городой
энэ трибунаһаа үнэн зүрхэнэй
лан хүргэхыемни зүбшөөгыт.
ташалга болоно). Бидэнтэй
ын тулада энэ митингдэ ерэ-
нарта бултандатнай баясха-
ргэхые зүбшөөгыт. Мүн мү-
маанадай урдаһаа угтан га-
Бомбеи городой бүхы граж-
удта баясхалан хүргэхые зүб-
. Тэдэнэй бидэндэ, Советскэ
, манай арадта ехэ халуун
лтэй байһанаа үнэн зүрхэн-
ншэлһыень тэдэнэй нюур ша-
арахадаа би мэдэһэн байнаб.
альга ташалга болоно).

үдэрнүүдтэ индийскэ арадтай
ханн ёһоор уулзалгаһаа
алан маанадай сэдьхэл зүр-
алуун мэдэрэлээр билтаран
байһые элиншэлэн мэдүүлхэ
олдохогүй байна. (Альга та-
болоно).

нэр таанадай туйлаһан тү-
амжалтануудаар баясха-
хамта, саашадаа бүри ехэ
а туйлахыетнай хүсэнэбди.
арадуудай сүлөөржэ, на-
ьна бэеэ даанхай байдалтай
идонь бидэнэр баясанабди.
ташалга болоно).

нэр таанартай гүнзэгы ехээр
йлголсодог байнабди. Эб най-
ай түлөө бидэнэр таанартай
тэмсэнэбди. (Нэрьемэ альга
болоно). Энээнтэй даша-
лан эб найрамдалай түлөө
гэшые советскэ хүнүүдэй
ойлгодог байһан тухай хэ-
хэлэхые хүсэнэб. (Альга та-
болоно).

айрамдалые гү, али дайн сэ-
үсэнэ гүт гэжэ газар дэлхэй
жабайдаг ямаршье хүнһөө
асуугаа һаа, тэрэ хадаа эб
далые хүсэнэб гэжэ заатагүй
байхал! (Альга ташалга бо-
Һинхэдэ, дайн байлдаа хэхые
эн һанаандаа оруулдаг бай-
тэрээн тухайгаа сэхэ хэлэжэ
ал. Тэрэ хадаа эб найрамда-
эдэгби гэжэ мэдүүлбэл дээр-
жэ тоолохо байхал. Тэрэ ха-
адууд дайн сэрэгые хүсэдэг-
имэһээ дайн сэрэг һүжэрөө-
лөө элитээр хэлэхэ гээшэ
юм гэжэ мэдэнэ бшуу.
ташалга болоно).
айрамдалые хүсэнэб гэжэ мү-
нөө наагуур хэлэдэг тиимэ хүнүүдэй
нэгэ зариманиинь урдаа табижа
байһан уг зорилгонуудаа дай хэн-
гүйгөөр бэелүүлхэһээ арсадаггүй
байһаниинь элитэ. Тэдэнэр хадаа
нэгэ зарим арадуудай нүгөөдүүлэйн-
гээ мэдэлдэ байхаар тиимэ эб най-
рамдалые хүсэдэг байна бшуу. Зү-
гөөр, арадууд хадаа иимэ юумэ хү-
сэдэггүй. Гарадаг бүхы алгасалдаа-
нуудай гол удхань ба оньһониинь
иимэ байна бшуу.

Дүрбэн гүрэнэй правительствонуу-
дые толгойлогшонорой, хожомынь
дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй
министрнүүдэй Женеевэдэ уулза-
һыень таанад мэдэнэт. Үгээ ойл-
голсолго туйлахын тулада ехэ орол-
долго гаргагдаһан байгаа, гэбэшье,
мүнөө дээрээ тон багахан үрэ дүн
туйлагдаһан байна. Энэ юун дээрэ-
һээ болоноб гэхэдэ, нэгэн адли үгэ-
нүүдые бидэнэр ондо ондоогоор ойл-
годог байнабди.

Советскэ хүнүүд тухай хэлэхэ бо-
лоо һаа, манай ойлгомжо эли ба
бүгэдэндэ тодо юм. Дэлхэйн бүхы
арадуудта эб найрамдал хангая! —
гэжэ бидэ хэлэдэг байнабди. (Нэ-
рьемэ альга ташалга болоно). Бусад
гүрэнүүдэй болон арадуудай дотоо-
дын байгуулалтада ямаршье хамаа-
ралсалга хэгдэхэ ёһогүй,—гэжэ би-
дэнэр хэлэнэбди. (Нэрьемэ альга
ташалга болоно). Энэ хадаа эгээн
гол шухала юумэ болоно.

Индиин болон Хитадай соносхо-
һон бүгэдэндэ мэдээжэ деклараци
соо тон һайнаар найруулагдаһан
эдэ ёһо гуримуудай түлөө бидэнэр
тэмсэнэбди. (Альга ташалга боло-
но).

Үнэн зүб юумэ илаха, эб найрам-
дал илаха гэжэ советскэ бүхы хү-
нүүд шэнгеэр би этигэнэб. (Нэрьемэ
альга ташалга болоно). Зүгөөр,
энээниие туйлахын тулада бидэнэр
хүсэлэл оролдолго гаргаха зэргэтэй-
бди. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрам-
далай түлөө тэмсэхэ талаар орол-
долгые, манай хүсэл зоригые һула-
руулжа болохогүй. (Альга ташалга
болоно).

Господинууд, ханинар! Бидэнэр
таанартай золтой үе сагта ажабай-
набди. Колониальна дарлалтын һу-
ларан унажа, хүн түрэлтэнэй золто
байдалай эхилжэ байһан сагта би-
дэнэр ажабайнабди, хуушанай бай-
дал бусалтагүйгөөр холодон үгы бо-
ложо байна.

Индиин городууд болон тосхонуу-
даар бидэнэр мүнөө аяншалжа яба-
хадаа индийскэ арадтай уулзана-
бди. Ороноо бэеэ даанхай байдал-
тай болгоһон, өөрынгөө гүрэнэй,
өөрынгөө хуби заяанай эзэд болохые
оролдодог, эрхэ сүлөөтэй болоһон
хүнүүдэй баяр баясхалангаар хали-
ма дүүрэн байһыень бидэнэр хара-
набди.

Энэ гайхамшагта үе сагта хүнүүд
ондо ондоогоор хандадаг байна. Со-
ветскэ Союзай арадууд тухай хэлэ-
хэ болоо һаа, тэдэнэр эдэ амжалта-
нуудые үнэн зүрхэнһөө һайшаана.
Империалистическэ дарлалтые хэтэ-
дэнь зайсуулан усадхаад, өөрынгөө
арадай агуухэ гүрэниие байгуулжа
байһан агуухэ хитад арадай асари
ехэ түүхэтэ илалта туйлаһандань би-
дэнэр баясанабди. Агуухэ Индиин
арадуудай национальна бэеэ даан-
хай байдалтай болоһондонь бидэнэр
баясанабди. Азиин болон Африкын
бүхы арадууд колониальна дарлал-
тада эсэргүүсэн мүнөө тэмсэжэ бай-
на. Энэ океанай долгин шэнги хүдэ-
лөөе юуншье зогсоожо шадахагүй!
(Нэрьемэ удаан альга ташалга бо-
лоно).

Советскэ Союзай арадууд Индиин
арадуудтай хэтэ мүнхын хани бари-
саатай байхые ахадүүгэй ёһоор хү-
сэнэ. (Удаан альга ташалга болоно).

Гүрэнүүдэй дотоодын байгуулалта
арадуудай өөһэдынь зохёохо хэрэг
гэжэ бидэнэр хододоо тоолодог бай-
һан ба тоолоһооршье байнабди. Бу-
садай хэрэгүүдтэ бидэнэр хамаарал-
садаггүй байгаабди, хэзээдэшье ха-
мааралсахагүйбди. Маанадай тон
олон интересүүднай нэгэн адли юм.
Энэ талаар бидэнэр хүсэдөөр үгэеэ
ойлголсодог байнабди. Бүхы дэлхэй
дээрэ эб найрамдал хангаха зорил-
гоор иигэжэ үгэеэ ойлголсолгодо үн-
дэһэлэн, бэе бэеэ хүндэлэлсэн манай
хани барисаае бэхижүүлхэ ёһотой-
бди.

Эдэ үдэрнүүдтэ Индиин городууд
болон тосхонуудта бидэнэр ябаха-
даа, гайхамшагта үгэнүүдые би
нэгэтэ бэшэ дууладаг байгааб, тэдэ
үгэнүүдыень би хүсэдөөр һайшаа-
наб. «Хинди Руси бхай, бхай!» (Ин-
дийцүүд ба ородууд ахадүүнэр юм!)
гэһэн үгэнүүдээр мүнөөдэр хэлэһэн
үгэеэ дүүргэхые би хүсэхэ байнаб.

Нүхэр Н. С. Хрущевой үгэеэ
хэлэжэ дүүргэхэдэнь нэрьемэ удаан
альга ташалган болоо.

Бомбейдэ мүнөөдэр советскэ деле-
гацитай болоһон уулзалгада хамта
дээрээ городой миллион хахадһаа
үсөөн бэшэ хүн хабаадаа гэжэ эндэ
тухайлагдаһан байна.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалгада хабаадагшадта Бурят-Монголой АССР-эй Габьяата артистын Хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

айханай самодеятельностиие
хэдэ ехэ габьяатай байһыень
ческо амжалта туйлаһыень
эн Бурят-Монголой АССР-эй
та артистын хүндэтэ нэрэзэр-
хо гэбэл:

гаров Бальжинима Дугаро-
— Закаменай аймагай типо-
графиие даагша, хүгжэмэй нацио-
нальна инструментнүүдээр бурят-
монголой арадай хүгжэм наадагша.

2. **Хижняков** Василий Ивановичта
— Улан-Удын Ленинэй орденто па-
ровозо-вагонно заводой Культурын
ордоной уранһайханай хүтэлбэри-
лэгшэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1955 оной ноябриин 25.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалгада хабаадагшадые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

мэришэд ба албахаагшадай
ханай самодеятельностьдэ
йтээр хабаадаһанай ба ша-
рхээр наадаһанайнь түлөө
онголой АССР-эй Верховно
Президиумэй Хүндэлэлэй
ар шагнаха гэбэл:

ыкина Ольга Леонидовнае—
ктор.

нов Федор Сергеевичые —
онголой зооветеринарна ин-
хореографическа коллекти-
эбэрилэгшэ.

андарашвилли Анна Ели-
— РСФСР-эй габьяата
гэтэйн дунда һургуулиин

4. **Моисеева** Анна Алексеевнае —
Зэдын комбинадай горно мастер.

5. **Соколов** Василий Селиверсто-
вичые — Улан-Удын Ленинэй орден-
то паровозо-вагонно заводой Куль-
турын ордоной хореографическа
коллективэй хүтэлбэрилэгшэ.

6. **Соколова** Анжелика Юлианов-
нае — Улан-Удын Ленинэй орденто
паровозо-вагонно заводой Культу-
рын ордоной уранһайханай само-
деятельностиин концертмейстерые.

7. **Тарасова** Вера Евгеньевнае —
Кяхтын педагогическа училищиин
багша.

8. **Тимошенко** Людмила Дмит-
риевнае — Улан-Удэ станциин ва-
гонно депогой счетовод.

9. **Титова** Лилия Васильевнае —
клубай библиотекарь.

10. **Халбаев** Николай Васильеви-
чые — Кяхтын педагогическа учили-
щиин багша.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1955 оной ноябриин 25.

Кяхтада трикотажна фабрика баригдажа байна

правительствын шиидхэбэ-
та город шадар трикотаж-
ика баригдажа байна. Тус
30 миллион түхэригэй ар-
а гаран дотор ба гадар хуб-
трикотаж жэл бүри гарга-

оронд бүтээгдэһэн шэнэ
уудаар тус предприяти хан-
байна. Гансал түхеэрэлтэ-
асархада түмэр харгын 300
эрэглэгдэхэ юм. Мүнөө 20
шинануудба бусад хэрэг-
асаргдаа. Фабрика 1957
ондо ашаглагдажа эхилхэ, тэндэ
1000 хүн хүдэлмэрилхэ байна.

Фабрикатай зэргэлээд, хүдэлмэри-
шэдэй шэнэ тосхон бодохо. Клуб,
һургуули, хүүгэдэй сад, ясли, боль-
ница, столово, хэлхээ холбооной гэр
энэ тосхондо баригдаха юм.

Байгша оной январь һарын эхеэр
оёлгын цех ашаглагдажа эхилээ.
Оёдолшод һаруул, ехэ байшан соо
хүдэлмэрилнэ. Октябриин һайндэрэй
урда тээхи социалистическэ мүры-
сөөндэ тэдэнэр нилээд амжалта туй-
лаа: арбан һарынгаа түсэбые 113
процент дүүргээ. Оёлгын мастернууд
Тамара Кузьмина, Мария Немчино-
ва, Василиса Мальцева болон бусад
үдэрэйнгөө даалгабариие 120—150
процент дүүргэнэ.

Советскэ конституциин үдэр бо-
лотор фабрикын электростанци ба-
рижа дүүргэхын түлөө барилга-
шад тэмсэнэ. Шулуушад М. И.
Игумнов, Л. Т. Беренок болон бу-
сад үдэрэйнгөө даалгабари 150—200
процент дүүргэнэ.

А. Сурмач.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

☆

Продукци үйлэдбэрилгээ дээшэлүүлнэ

Хилээмэ барилгын Бурят-Монго-
лой трестын 1-дэхи заводой коллек-
тив партиин XX съездын хүндэлэлдэ
абаһан социалистическэ уялгаяа ам-
жалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энэ
завод 10 һарынгаа түсэбые валовой
продукци гаргалгаар 102,8 процент,
нөөсэлгын талаар 114 процент дүүр-
гэжэ, ехэ мүнгэнэй продукци түсэб-
һөө гадуур үйлэдбэрилөө.

Заводой коллектив валовой болон
товарна продукци үйлэдбэрилхэ та-
бадахи табанжэлэйнгээ түсэбые
болзорһоонь урид, ноябриин 11-дэ
дүүргээ.

Завод табадахи табанжэлэй тур-
ша соо валовой продукци гаргал-
гаяа 1950 онойхитой сасуулбал,
78,4 процентээр, ажалайнгаа бүтээ-
сые 51 процентээр дээшэлүүлээ.
Продукци үйлэдбэрилгын дээшэлхэ-
тэй хамта шанарыншье һайжараа.
Үйлэдбэриин программые амжалта-
тайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ажалай но-
ваторнуудай творческо эдэбхи үүс-
хэл ехээр туһалаа. Новаторнуудай
үнэтэ дурадхалнуудай үйлэдбэридэ
хэрэглэгдэһэнэй ашаар ехэ мүнгэн
зөөри арьбалагдана. Слесарь-заһа-
барилагшад нүхэд М. Иванов, К.
Солодухин тусхай түхеэрэлгэ зо-
хёожо, гурбан хүдэлмэришэдые он-
доо ажалда ябуулха арга олгоо.
Энэ дурадхалые бэелүүлээд байхада
жэл соо 15 мянга гаран түхэригэй
зөөри арьбалагдаха байна.

Заводой нилээд олон хүдэлмэри-
шэд социалистическэ мүрысөөндэ
ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө
Октябриин һайндэртэ заводой ди-
рекциин хүндэлэлэй грамотануу-
даар шагнагдаа. Заводой коллектив
партиин XX съездые ажалай эрхим
бэлэгүүдтэйгээр угтахын түлөө ажа-
лайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээ-
шэлүүлнэ.

С. Казарбин.

Уһанзамшадые һайнаар хангана

Байкало-Сэлэнгын пароходствын
ОРС-ын коллектив (начальнигынь
нүхэр Массович, парторганизациинь
секретарь нүхэр Горбунов) КПСС-эй
XX съездые ажалай эрхим амжал-
таар угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Энэ ОРС-до мэдэлтэй Танхойдо-
хи портын, Улан-Удэ городой 3-да-
хи, 5-дахи магазинуудай коллекти-
вууд түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.
ОРС-ын портновско цехын коллек-
тив (даагшань нүхэр Елкин, мастер
нүхэр Колосова) саг үргэлжэ эрхим
шанартай продукци гаргадаг боло-
һонойнгоо ашаар ажалшадай дунда
хүндэтэй болонхой.

ОРС-ын хүдэлмэрилэгшэд нави-
гациин үедэ пароходуудай команда-
нуудые шухала хэрэгтэй эд бараа-
гаар гүйсэд хангаа. Эдэнэр КПСС-
эй XX съездын хүндэлэлдэ социали-
стическэ мүрысөөндэ оролсоод, жэ-
лэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид
дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Балданов.

☆

Түмэрзамшын жэшээтэ ажал

Шугам шэнгеэр һунаһан тү-
мэр замай рельснүүдэй хоо-
рондуур хэдэн хүнүүд ябажа ябаба.
Эдэнэр түмэр замай Улан-Удын от-
делениин горхоной дистанциин зам
харууһалагшадай абаһан социали-
стическэ уялгын дүүргэлтые шалга-
жа ябагшад байба.

Шалгалтын хүдэлмэриие эрхилэг-
шэ замай мастер нүхэр Кондрашкин
шпала бүхэниие, рельсын шүрэбүү-
дые нарнаар харана. Хоёр рельсын
уулзаһан зайе миллиметрээр хэм-
жээдшье үзэнэ... Тиигэжэ ябатараа
хажуудаа ябаһан нүхэртөө хандан
иигэжэ хэлэбэ:

— Нүхэр Мищенко, харагты. Энэ
танай хүршын даадаг участок дээ-
рэ... Энээнтэй жэшэхэдэ танай даа-
даг участок нэгэ бага гээгдэлтэйхэн
байна бэзэ, сэхыень хэлсэе?!

— Тиимэшье гээшэ гү даа,—гэжэ
зам харууһалагша нүхэр Мищенко
уг маг гэнэ.

—Яахын аргагүй тиимэ. Танай
участогта хэхэ юумэн ехэ, нүүрһэнэй
үнэһэ, тооһоншье хүсэд хамагдаагүй,
шангадагдаха шүрэбүүдшье бии,—
гэжэ байжа шалгагша хургаа даран
тоолоод, үгэеэ саашань үргэлжэлүүл-
жэ ороно. Танай хүршэ—Марина
Ангоевна Хуриганова түмэр замай
ажахын ёһотой мастер байна даа,
хэһэн оролдоһыень хоёр нюдөөрөө
харанабди. Иимээр хүдэлмэрилдэг
хүн мүрысөөнэй түрүү һуури юундэ
эзэлхэгүйб?

—Хэхэ ёһотойл юумэеэ хээ бэзэб,
дэн ехээр бү магтагты, нүхэр Кон-
драшкин,—гэжэ Марина Ангоевна
тэндэһээ аягүйрхэһэн янзатайгаар
хэлэнэ.

—Далдалха юумэ үгыл, энэ учас-
ток шадамар бэрхэ эхэнэрэй гэрэй
байдалдал адляар хараагдана ха юм,
—гэжэ нүхэр Кондрашкин хөөрэнэ...

Марина Ангоевна Хуриганова һая-
хан 50 наһанайнгаа ойе тэмдэглээ
һэн. Теэд үндэр наһатай болооб гэ-
жэ тэрэ хэлэдэггүй, аяар 19-дэхи жэ-
лээ түмэр зам дээрэ харууһалагшаар
хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө
Марина Ангоевна КПСС-эй XX
съездые ажалай шэнэ амжалтаар
угтахын түлөө шангаар тэмсэжэ бай-
на. Участогтахи бүхы ажалынь
техническэ заабариин ёһоор та-
бигданхай, рельснүүдэй хоорон-
дохи зай нэгэшье миллиметр үлүү,
дутуугүйгөөр заһагдаһан байна.

Мүнөө тус дистанциин зам харуу-
һалагшад нүхэр Хуригановагай хү-
дэлмэриһөө жэшээ абана.

—Бидэнэр, түмэрзамшад парти,
правительствын урдамнай табиһан
зорилгые заатагүй дүүргэхэ уялга-
тайбди. Би табитай болоошье һаа,
зургаадахи табанжэлэй түсэбые бэе-
лүүлхын түлөө тэмсэлдэ өөрынгөө
хубитые оруулалсаха зорилготойб,—
гэжэ нүхэр Хуриганова мэдүүлнэ.

И. Неродюв.

Үшөө ехэ амжалтын түлөө

Темлюйскэ барилгын трестын
коллектив ажалайнгаа бүтээсые
үдэр ерэхэ бүри дээшэлүүлнэ.

—Партиин XX съезд хүрэтэр хү-
дэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээ-
сые хоёр дахин дээшэлүүлхэ гэһэн
зорилготойбди,—гэжэ трестын хү-
дэлмэрилэгшэд хөөрэлдэнэ.

Трестын барилгашад хэлэһэн үгэ-
дөө хүрэжэ байна. Хэрбээ тэдэнэр
сентябрь һарынгаа даалгабариие
150 процент дүүргэһэн байгаа һаа,
октябрь һарада ажалайнгаа бүтээ-
сые бүри ехээр дээшэлүүлжэ, даал-
габаряа 190 процент дүүргээ. Трес-
тын хүдэлмэришэд гансахан ок-
тябрь һарада хоёр миллион түхэри-
гэй ажал түсэбһөө гадуур хээ. Барил-
гын мүнөө үеын эрхим техникые зү-
бөөр ашаглаһанай, мэргэжэлээ хү-
дэлмэришэн бүхэнэй саг үргэлжэ
дээшэлүүлдэг болоһоной ашаар лэ
эндэхи барилгашад иимэ амжалта
туйлана. Хүдэлмэришэд, мастернууд
болон прорабууд мэргэжэлээ дээшэ-
лүүлхэ кружогуудта булта шахуу
һуралсана. Бүхы хүдэлмэришэдэй
дүрбэнэй нэгэ хубинь хоёр-хоёр
мэргэжэлтэй болоо.

Партиин XX съездын хүндэлэлдэ
дэлгэрһэн мүрысөөндэ трестын бүхы
барилгашад хабаадуулагдаһан бай-
на. Эндэ участок, бригада бүхэнэй
хүдэлмэришэд хоорондоо мүрысэнэ.
Коммунист Глаголевой хүтэлбэрил-
дэг барилгын хоёрдохи участок ок-
тябрь һарын, мүн ноябриин түрүү-
шын хахадай мүрысөөнэй дүнгэй
ёһоор трестынгээ дамжуулгын Улаан
тугта хүртөө. Тус участогайхид Ка-
менск гэжэ хүдэлмэришэнэй посё-
логто байрын гэрнүүд болон куль-
турно-ажаһуудалай барилгануудые
олоор барина.

Коммунист Боргоновой даадаг
барилгын участогай коллектив мү-
рысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлбэ.
Коммунистнууд Хазагаев, Констан-
тинов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг ба-
рилгын участогайхид даалгабаряа
мүн лэ нилээд үлүүлэн дүүргээ. Мү-
нөө үедэ трестын 50 шахуу бригада
халаанайнгаа даалгабариие 150—
200 процент, арбаад бригада нор-
моёо хоёрһоо үлүү дахин дүүргэнэ.

И. Петров.

Хэлхеэ холбоошодой мүрысөөн

Сэлэнгын аймагай хэлхеэ холбоо-
шод партиин ээлжээтэ XX съездын
хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалисти-
ческэ мүрысөөндэ оролсоод, дээшэ-
лүүлэгдэһэн уялга абаһан юм.

Мүрысөөнэй һаяхан гаргагда-
һан дүн хэлхеэ холбооной
зарим таһагууд, телефонистнууд,
телеграфистнуудай һайн амжалта
туйлажа байһаниие харуул-
ба. Хэлхеэ холбооной Галуута Нуу-
рай таһаг (начальнигынь нүхэр Во-
робьев), Дээдэ-Сутэйн агентство
(начальнигынь нүхэр Линхобоев),
Сэлэнгын МТС-эй дэргэдэхи таһаг
(начальнигынь нүхэр Абрамов) аба-
һан уялгануудаа болотоор бэелүүл-
жэ байна.

В. Гуржапов.

ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙ ТҮЛӨӨ АГУУЕХЭ ДУУШАН

(Адам Мицкевичын наһа бараһаар 100 жэлэй ойдо)

Агууехэ польско поэт Адам Миц-
кевичын гайхамшагта алдар нэрэ
бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой.
Дэлхэйн элитэ ехэ поэдүүд ба уран-
зохёолшод Пушкинай, Байроной,
Гейнын, Шевченкын хэзээдэ мүнхэ
нэрэнүүдтэй нэгэн зэргэдэ Мицкеви-
чын нэрэ байдаг юм.

А. Луначарский Мицкевичые «дэл-
хэйн ёһотойл классик» гээшэ гэжэ
нэрлэһэн байгаа.

Адам Мицкевич Новогрудок гэжэ
польско город шадар 1798 оной де-
кабриин 24-дэ түрэһэн юм. Тэрэнэй
бага балшар наһаниинь хүдөө нютаг-
та, таряашадай дунда үнгэрһэн бай-
на. Бага балшар наһанһаа эхилэн
таряашадай дууладаг дуунуудые
Мицкевич һонирхогшо һэн.

Виленскэ университедтэ залуу на-
һаяа Мицкевич үнгэргэһэн юм. Эндэ
һуража байхадаа студентнэрэй нюу-
са кружогуудта тэрэ хабаадалсадаг
байгаа.

Мицкевич бага наһанһаа хойшо
шүлэгүүдые бэшэжэ эхилһэн, мүн тэ-
рэ тоодо «Балладанууд ба романс-
нууд», «Гражина» гэжэ уранзохёол-
нуудые бэшэбэ. Өөрынгөө «Залуу на-
һанда зорюулагдаһан магтаал шү-
лэг» соо хуушан байдалые хобхолон
унагааха гэһэн уряал гаргаһан юм.

1823 ондо Мицкевич хинамжада
абтажа, Росси худар сүлэгдэһэн
байгаа.

Хаанта хархис засагта эсэргүү
эрэлхэгээр тэмсэгшэд Рылеев, Бес-
тужев ба бусадтай Мицкевич эндэ
танилсаа. Өөһэдынгөө хани нүхэр
бологшо польско уранзохёолшые

ородой уранзохёолшод халуунаар
угтажа абаһан байна.

А. С. Пушкин А. Мицкевич хоёр
1826 ондо түрүүшынхеэ уулзаһан
юм. Тэрэ сагһаа хойшо эдэ хоёр
агууехэ уранзохёолшод хоорондоо
халуун хани барисаатай болоһон
байна.

Ородой революционно демокра-
дуудай түрүү сурталнуудай нүлөөн
доро Мицкевичын творчество хүгжэ-
жэ, бүри интернациональна ба рево-
люционно удха шэнжэтэй болоһон
юм. Хаанта засаг болбол польско ба
ород арадай хамтын дайсан байна
гэжэ Россида Мицкевич ойлгоһон
байгаа. Имагтал энэ үедэ Мицкевич
гайхамшагта «Фарис» ба «Конрад
Валленрод» гэжэ поэмэнүүдые бэшэ-
һэн юм.

1831 ондо болоһон польско восста-
ниин үедэ Адам Мицкевич Римдэ
байгаа. Эхэ оронһоо хэды холо
байбашье, түрэл Польшодоо боложо
байһан событинуудта зорюулжа хэ-
дэн зохёолнуудые тэрэ бэшээ һэн.
Эдэ зохёолнууд соогоо түрэл польско
арадайнгаа эрэлхэг зоригтойгоор
тэмсэжэ, сүлөөтэ амгалан байдал
олохыень уряалдаг байгаа.

Хариин газарта байхадаа Мицке-
вич «Пан Тадеуш» гэжэ ехэ эпическэ
поэма зохёогоо бэлэй.

1848 оной революционно событи-
нуудаар зоригжоһон поэт шэнэ хүсэ-
тэйгөөр хүдэлмэрилжэ ороһон юм.
Тэрэнэй зохёолнууд Европын бүхы
арадуудта суутай боложо, эрхэ сү-
лөөдэ дуратай хүнүүдые эрэлхэг
тэмсэлдэ элсүүлдэг байгаа.

1849 онһоо эхилжэ Мицкевич
«Арадуудай трибуна» гэжэ француз-
ска газетэдэ хүдэлдэг болоо. Нии-
тын байгуулалтые ондоо болгохо,
таряашадые сүлөөлхэ гэһэн Мицке-
вичын дүлэтэ уряалнууд энэ газетын
хуудаһанууд дээрэ тунхаглагдадаг
байгаа.

Адам Мицкевич 1855 оной нояб-
риин 26-да наһа бараһан юм. Тэрэ гэ-
һээр 100 жэл үнгэрһыень мүнөө
польско арад, тэрээнтэй хамта бүхы
түрүү хүн түрэлтэн тэмдэглэжэ бай-
на.

И. Казанцев.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн X сесси

Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин заседани

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 24. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин заседани үсэгэлдэр боложо, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. А. Соболев түрүүлэгшээр һуугаа. Энэ Комиссиин Подкомитедэй элидхэлые хаража үзэхын ба ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ болон Аюулгүйн Соведтэ Комиссиин хүргэхэ элидхэл бэлэдхэхын тулада Комиссиин заседани зарлагдаһан байгаа.

Комиссиин заседани дээрэ Франциин түлөөлэгшэ Жюль Мок үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар Французска правительствын хараа бодолые найруулан хэлээ. Женевскэ зүблөөн дээрэ Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрын хэһэн мэдүүлгэнүүд дээрэһээ энэ хараа бодолынь үнинэй мэдээжэ болоһон байха юм.

Буу зэбсэг хуряаха талаар Подкомитедтэ урда тээнь оруулагдаһан бүхы дурадхалнуудаар США-гэй делегаци Подкомитедтэ урдынгаа хараа бодол баримталһан байна. Иимэ хараа бодол баримталһан дээрэһээнь Подкомитет урагшагүйгөөр хүдэлмэрилөө гэжэ Ж. Мок тэмдэглээ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые Франциин түлөөлэгшэ дурдаһан байна. Эдэ хэмжээ-ябуулганууд абтажа яһала болохоор, юуб гэхэдэ, тэдэниие бэелүүлгые ажаглан хинажа болохо байна гэжэ тэрэ хэлээ. Гэбшье, эдэ хэмжээ-ябуулгануудай ёһоор буу зэбсэг хуряаха талаар хэгдэдэг бүхы хүдэлмэри юрын буу зэбсэгэй хэм хэмжээе хизаарлаха ба хинаха ябадал имагтал хараалагдана. Тиихэдэ, атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалда оройдоошье анхарал табигдаагүй байха юм. Атомна зэбсэг хорилгын хойноһоо хиналта тогтоолгодо «техническэ бэрхэшээлнүүдэй» тохёолдохо байһаниие урдаа барин, үнэндөө мүнөө үедэ атомна зэбсэг хорихо аргагүй гэжэ тодоруулхые Мок оролдоһон байна. Атомна зэбсэг түрүүлжэ хэрэглэхэгүйбди гэһэн уялта агууехэ гүрэнүүдэй бэедээ даажа абаха тухай Советскэ Союзай оруулһан дурадхалые зүбшөөжэ шадахагүй байнаб гэжэ тэрэ мүн лэ мэдүүлээ.

Үгээ ойлголсон Советскэ Союзай, Франциин, Англиин болон США-гэй дурадхалнуудые «нэгэдхэн» буу зэбсэг хуряаха асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ би һанамжалнаб гээд Ж. Мок мэдүүлээ. Мок хадаа дурадхалнуудые «нэгэдүүлхэ» түсэб юрэнхыгөөр найруулан хэлээ. Тэрэ түсэбэйнь ёһоор, «даб дээрэ» территоринуудаа агаарһаа фотографировалха ба сэрэгэй мэдээнүүдые абалсажа байха, тиигээд буу зэбсэг хуряалгые шата дамжуулан бэелүүлхэ ябадал хараалагдана. Энэ түсэбэй ёһоор атомна зэбсэг хорихо ябадалай хараалагдаагүй байһые зааха хэрэгтэй.

Үгэ хэлэхые хүсэһэн Подкомитедэй тэдэ гэшүүдэй хэлэһэнэй һүүлээр, буу зэбсэг хуряаха талаар комисси Подкомитедэй элидхэлые Генеральна Ассамблейн ба Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ дамжуулан үгөө һаань, таатай гэжэ Ж. Мок гэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Иранай түлөөлэгшэ Энтезам хэлээ.

Бразилидахи байдал тушаа

Бэеынгээ үлбэр байһан дээрэһээ тушаалһаа бууһан урдын президент Кафэ Фильо гэгшые засагаа барихын тулада һөөргэнь оруулхые зарим бүлэгүүдэй һэдэлгэ гаргадаг болоһонһоо уламжалан Бразилидахи политическэ байдалай хурсадаһан тухай «Нью-Йорк таймс» газетэ ноябриин 23-да мэдээсэбэ. Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Кафэ Фильо гэгшын засагаа дахин барихые буруушаадаг сэрэгэй ба политическэ бүлэг ажал-ябуулагшад иигэжэ мэдүүлнэ. Фильо гэгшые тушаалдань дахин оруулха һэдэлгэнүүд 1955 оной октябрьда болоһон бүгэдэниитын һунгалтын үедэ һунгагдаһан президент Кубичек болон вице-президент Гуларт гэгшэдэй 1956 оной январьда өөһэдынгөө уялга дүүргэжэ орохо ябадалдань һаад хэхэ зорилготой юм.

Кафэ Фильо хадаа ноябриин 21-дэ конгрессто бэшэг эльгээжэ, засагаа дахин барихамни гэжэ тэрэ бэшэг соогоо мэдүүлһэн байна.

Ассошиэйтед Пресс агентствын зааһанай ёһоор, Кафэ Фильо гэгшын бэшэгтэ харюу болгон сэрэгэй министр Лотт гэгшын командалдаг арми Рио-де-Жанейро городто хиналта тогтоогоо. Тэрэнэй һүүлээр Кафэ Фильо гэгшын эрилтые буруушааһан резолюци конгрессэй хоёр палата гаргаһан байна.

Бразилиин саг зуурын президент Рамос ноябриин 22-то конгрессто бэшэгээр хандаа. Тиихэдээ, бүхы орон дотор 30 үдэрэй турша соо онсо байдал соносхохо эрилтэ хэһэн байна. Рамосай бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ. «Конституционно ёһо гуримда аюул тохёолдуулжа магад һүйдхэлгын ябуулгануудые зайсуулхын ба дарахын» тулада онсо байдал соносхохо шухала байна. Сэрэгэй министр, далайн сэрэгэй министр ба авиациин министр ноябриин 22-то хамтаараа мэдүүлгэ хэхэдээ Рамосые дэмжэхэбди гэжэ найдуулһан байха юм.

Саг зуурын президент Рамос ба генерал Лотт гэгшэдые конгрессэй олонхи гэшүүдһээ гадна, профсоюзна томо организацинууд, студенческэ национальна союз, бразильска журналистнуудай нэгэдэл, Бразилиин эхэнэрнүүдэй федераци, дэлхэйн хоёрдохи дайнай ветерануудай бразильска ассоциаци, бразильска компарти ба национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлэй федераци дэмжэдэг байна. Кубичек болон Гуларт гэгшэдые өөһэдынь тушаалда оруулхагүй гэжэ оролдожо байһан, американска капиталтай холбоотой хүсэнүүдые гэмнэһэн манифест тус конфедераци толилһон байна гэжэ бразильска «Импренса популар» газетэ мэдээсэнэ.

(ТАСС).

МНР-тэ хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлые тайлбарилна

УЛАН-БАТОР, ноябриин 24. (ТАСС). Хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр тайлбарилан дэлгэрүүлхэ тухай Монголой арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй тогтоолые монголой хэблэл толилоо. Ороной хүдөө ажахые хүгжөөхын тулада партийна, ниитын ба гүрэнэй организацинууд зооветеринарна ба агротехническэ наукануудай, СССР-эй болон МНР-эй хүдөө ажахын түрүү туйлалтануудые эсэшэ сусашагүйгөөр тайлбарилан нэбтэрүүлхэ ёһотой гэжэ тогтоол соо заагдана. Хүдөө ажахын пропаганда үшөө далайса багатайгаар, заримдаа үдэр бүриин ажабайдалһаа таһархайгаар, богонихон сагай кампани шэнгеэр, үсөөнөөр хэгдэдэг байна гэжэ МНРП-гэй ЦК-гэй тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Малажалые саашадань хүгжөөн дэбжэхэ зорилгоор хүдөө ажахын пропагандые һайжаруулха талаар МНРП-гэй ЦК хэдэн тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа. Малажал амжалтатайгаар хүгжөөлгэдэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохо гээшэ ехэ удхашанартай. Тиимэһээ, малшадай, хүдөө ажахын бүлгэмүүдэй гэшүүдэй, госхозуудай болон морин сенокосилкын станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда тэжээлэй культурануудые, тусхайлбал, кукуруза тарилгын ба хуряалгын түрүү дүй дүршэлые, үбһэ силосовалха, хуряаха ба хадаглаха арга методуудые үргэнөөр тайлбарилха шухала гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Болгариин арадай республикада ерэхэ тухай уряалые Египедэй премьер-министр хүлеэн абаба

Болгарида зорюута айлшалан ерэхэ тухай Болгариин Арадай Республикын правительствын уряалые Египедэй премьер-министр Гамаль Абдель Насер хүлеэн абаа гэжэ ноябриин 23-да хэблэл мэдээсэбэ.

Айлшалжа ерэхэ болзорынь хожомшог тогтоогдохо юм.

(ТАСС).

КНДР-эй тала руу ороһон урдакорейскэ офицерэй мэдүүлгэ

ПХЕНЬЯН, ноябриин 24. (ТАСС). Урдакорейскэ армиин лейтенант Ким Хын Го гэгшэ ноябриин 11-дэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын тала руу ороо гэжэ Корейн Центральна телеграфна агентство мэдээсэнэ.

Тэрэнэй хэһэн мэдүүлгэһээ хаража үзэхэдэ, Ким Хын Гогой алба хэжэ байһан дивизи эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо шэнэ буу зэбсэг болон бүри ехэ хүсэтэй дайшалхы техникэ абаһан байна.

США хадаа лисынмановска армида гурбан атомна пушка энэ жэлдэ үгөө. Нэгэдэхи полевой армиин штаб энэ оной августда урдакорейскэ армиин офицернүүдтэ заабари үгэһэн ба тус зэбсэгые шудалхын тулада тэдэнтэй һуралсал үнгэргэһэн байна.

Урда Вьетнамдахи байдал

ПАРИЖ, ноябриин 24. (ТАСС). Хоа-Хао бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд генералнууд Тран Ван Соай болон Ле Куанг Винь гэгшэдые амидыгаар барижа тушааһан гү, али тэдэнэй үхэһэн бэеые асарһан хүндэ 10 миллион франк шан үгэхэбди гэжэ Нго Динь Дьемэй правительство соносхоо гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Сайгонһоо мэдээсэнэ.

Эдэ генералнууд хадаа Хоа-Хао гэжэ шажанай бүлгэмые толгойлон энэ оной мартһаа эхилэн Нго Динь Дьемэй правительствода элитээр эсэргүүсэжэ ороһон байгаа. Сэрэгэй багахан соединенинүүдые тэдэнэр мүнөө байгуулаа. Нго Динь Дьемэй тогтооһон засаг түрэдэ дурагүйшүүл тэдэнтэй нэгэдэдэг байна. Тэдэ сэрэгүүдынь Сиамска залив шадар ба хулһата тала газарнуудта партизанска дай хэдэг. Эдэ соединенинүүд Нго Динь Дьемэй правительственна сэрэгүүдтэ эсэргүүгээр байлдаа хэлгээ һүүлэй үедэ шангадхаа.

Шэнэ зүжэг

Бурят-Монголой гүрэнэй ород драмын театрын коллектив Сталинска шангай лауреат В. Шишковой «Угрюм-река» гэжэ романай сюжедээр Д. Медведевэй бэшэһэн пьесые зүжэг болгон табиба.

Пьесын гол рольнуудта: Прохор Громов—артист К. Н. Леонович, Петр Данилович (эсэгэнь) — артист А. И. Беделов, Марья Кирилловна (эхэнь) — артистка Н. С. Юхно-Чергейко, Анфиса Козырева—Хойто-Осетинскэ АССР-эй габьяата артистка З. И. Вишневская, Ибрагим-Оглы — артист Балуев, Илья Сохатых — артист И. С. Тотьмянин, Нина Куприянова — артистка [...] Никулина гэгшэд наада[...] Мүн зүжэгтэ БМАССР-эй [...] дай артист П. Р. Го[...] БМАССР-эй габьяата ар[...]нууд В. С. Гусев, Р. С.[...]ская, артистнууд Р. Фед[...] К. Щедрин, В. Жолуде[...] Красиков ба бусад наада[...]

Театрын режиссер И. Г. П[...]рухин зүжэгые найруула[...] биһан. БМАССР-эй искусс[...]нуудай габьяата ажал-ябуу[...]ша, уранзурааша Н. А. Б[...]ров сценыень гоёон шэмэ[...]һэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгэй [...]гэ сценэ.

В. Шитиковэй фото ба[...]

Научна конференци

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой гүрэнэй педагогическа институдай багшанарай ба студентнэрэй коллектив databaseородой элитэ физиолог И. М. Сеченовэй наһа бараһанһаа хойшо 50 жэлэй ойн дурасхаалда зорюулан научна конференци үнгэргэбэ.

Тус конференци дээрэ «И. М. Сеченовэй ажабайдал ба научна ажал-ябуулга», «Национальна бэеэ даанхай ородой түрүү наукын түлөө И. М. Сеченовэй тэмсэл», «И. М. Сеченов — [...] физиологиин үндэһэ һуур[...] бигша», «Сеченов матер[...]ческэ психологиин үндэһэ һ[...] бигша мүн», «Дунда һур[...] биологиин урогуудта Сеченов[...] тал тайлбарилан харуулха [...] гэһэн ба бусад темэнүүдээр [...]нүүд уншагдаа.

Конференциин һүүлээр И. [...]ченовэй научна ажал-ябуул[...] кино харуулагдаһан байна.

А. Б[...]

Ангуушадай олзо

★ Закаменай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой ангуушан Бальжин Цыденов «Заготживсырьёгой» конторын Мэлэ-Бортын пунктда хэрмэнэй 400 гаран, булганай нэгэ арһа тушааажа, 2 мянга шахуу түхэригэй олзо оруулба. Мүн залуу ангуушад Норбо Чойжи-Нимаев, Цырен-Доржо Ширапов гэгшэд хамта 500 хэрмэ бариһан байна.

★ Агнууриин намар-үбэлэй сезон эхилһээр үнишье болоогүй. Гэбэшье, Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ангууша[...] Мухатаров «Заготживсырь[...] тородо 3500 түхэригэй ар[...] тушааһан байна. Тэрэ тоо[...]нэй, һолонгын, үнэгэнэй [...] Энэ нүхэр агнууриин үнгэр[...]зондо даалгабаряа 400 [...] дүүргээ һэн.

★ Баргажанай аймагай [...] сомоной Сталинай нэрэмжэ[...]хозой мал харууһалагша Г. [...]ренов 3 шоно алаа. Тэрэнэй[...]лөө 1500 түхэриг шан абаба.

ИНДИИН ГАР УРАЛАЛГЫН ВЫСТАВКЭ

(Москваһаа ерэһэн бэшэг)

Москва городто Максим Горькиин нэрэмжэтэ культура ба амаралтын паркда Индиин арадай гараар бүтээһэн, урлаһан, оёһон зүйлнүүдэй выставкэ нээгдэбэ гэһэн соносхол москвагайхидта ехэл баяртайгаар угтагдаа. Үдэр бүхэндэ хэдэн мянгаад москвагайхид, эндэ айлшаар ерэгшэд, хари гүрэнһөө ерэһэн түлөөлэгшэд, туристнууд, экскурсантнууд Индийскэ выставкые ошожо харана.

Амаралтын үдэр. Москва мүрэниие Крымскэ хүүргээр хүндэлэн гаранабди. Нүгөө эрьедэнь Горькиин нэрэмжэтэ культура ба амаралтын парк оршодог. Үшөө үйлсэһөө үргэн түмэр-бетон хүүргэ дээрэ ябахадамнай паркын гол талмайе бүрхөөһэн тугууд холоһоо намилзан харагдаба. Энэ хадаа Советскэ Союзай, Индиин Республикын тугууд гээшэ. Бүри дүтэлхэдэмнай уран найруулгаараа болон гүйсэдхэлгөөрөө илгарма ондоо, ирагуу һайхан, хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ Индиин арадай дуунууд зэдэлнэ...

— Аа, Раджын дуун!—гэжэ Индийскэ выставкэдэ ошожо ябаһан һурагшадай дундаһаа хэдэн абяан зэргэ дуулдаба. Тиин зариманиинь: «Авара-ам-а-а...» гэжэ дуунай аялга дэмжэн адли дагалсана.

Индийскэ выставкэ хаананьюм?—гэжэ удаадахи бүлэг зон сооһоонь нэгэн һурана.

— Мэдээжэ ааб даа, арадай республиканuудай экономико болон культурые харуулһан выставкэнүүдэй нээгдэдэг павильонууд соо байгаа ааб даа.—гэжэ нүгөөдэнь харюусаба.—Нёдондо Хитадай Арадай Республикын выставкэ, энэ зун Чехословацка Арадай Республикын выставкэ тэндэ нээгдээ һэмнай.

— Аа, тиигээ һаа, мэдэнэб...—гэжэ түрүүн асуугшань утаар татан дуугарба.

Удангүй Горькиин нэрэмжэтэ паркын гол үүдээр оробобди. Хүн зонууд айхабтар олон: һурагшад, студентнүүд, городой эмхи зургаануудай албахаагшад, завод болон фабрикануудай хүдэлмэришэд.

Энэ выставкэ Горькиин нэрэмжэтэ паркын наада хахадта нэгэ гол аллей дээрэ байдаг уужам ехэ байшан соо түхеэрэгдэнхэй. Байшангай эбэр талань зүүн зүгэй уран орнаментаар гоёогдонхой. Үүдэн дээрэнь «Индия» гэжэ ородоор ба хинди хэлэн дээрэ бэшээтэй. Хэдэн зуугаад хүн зон хойно хойноһоо һубарилдан гоё һайханаар угалзатуулан бүтээһэн үргэн үүдээр байшан гэр руу орожол, орожол байна. Оромсоор үүдэн тушаа Индиин политическэ ба гүрэнэй ажал-ябуулагшад — Радженддра Прасад, Махатма Ганди, Джавахарлал Неру гэгшэдэй портредүүд электрын һаруул гэрэл доро яларан харагдана.

Эгээл эндэһээ Индиин гар оёлго, урлалга, һиилэлгын выставкые хаража захалнабди. Түрүүшын зал сооһоо абаад, ажалда бэрхэ уран гартанай бүтээһэн зүйлнүүд, хэдэн зуугаад харагшадай нюдэнэй урдуур жэрылдэнэ. Элдэб бүдүүд... Гоёмол хяазатай, сасагтай, монсогтой хоргы торгон, тунгалаг уһан мэтэ нэбтэ харагдама, нимгэн зөөлэншье, алта мүнгөөр сардаһан зузаан даргаршье торгон бүдүүд... Тэдэ бүдүүд тугас шубуунай, заанай зурагтайгаар, Индиин болоод юрэнхыдөө зүүн зүгэй орнаментын хээтэйгээр нэхэгдэнхэй.

Зүүн зүгэй арадуудай дунда эгээл ехээр таранхай ковёрнууд залай хахадые эзэлнэ. Ковёрнуудай гоё гээшэнь. Эрсэ мараян, улаан, ногоон, хүрин, хара, шара, хүхэ, боро, элдэбын олон дүрсэ маягуудтай, хүсэнэгүүдтэй, зурагуудтай ковёрнууд һолонго татана.

Залһаа залда орожо харанабди. Түмэрөөр, зэдээр, алта мүнгөөр хэһэн зүйлнүүд.., бурханай томо гэгшын шудхалааһаа эхилээд, һиихэ, аяга хүрэтэр—элдэб үнгын зүйлнүүд.

—Инди бүри 5 мянган жэлэй урда тээ эрхим һайн металл хайлуулдаг байгаа юм—гэжэ нэгэ экскурсовод түмэр, зэд, сад, гуулин эдүүдые заажа байжа хөөрэнэ.—Инди орон соо түмэр, зэд гуулин, алтан мүнгэн эдлэлнүүдые гараар бүтээдэг, тиихэдэ айхабтар уран бэрхээр, гоё һайханаар бүтээдэг гэжэ алдаршанхай нютагуудынь—Мадура, Малабар, Джайпур провинцинууд болоно.

Шулуугаар хэһэн хүнүүдэй, амитадай дүрсэнүүд выставкэдэ олоор асарагданхай, теэд энэ хадаа шадамар бэрхэ Индиин арадай ажалай багахан хуби болоно бшуу. Выставкын залһаа таһараад, ухаан бодолоороо Индидэ хүрөөд үзэе. Ехэ ехэ харша хүреэнүүдэй, үүдэн хаалганuудай һиилүүр гоёодхол, томо томо ордон, байшангууд, бүхэли городууд—эдэ бүгэдэ шулуугаар хэһэн айхабтар уран зүйлнүүдээр гоёогдонхой ха юм: эндэ харуулагдаһан фотографинууд тиигэжэ хөөрэнэ.

Саашаа. Модон һиилүүр Индидэ айхабтар эртэ урданай юм. Энэ урлалгаар Пенджаб, Майсар гэһэн нютагууд суурхадаг. Улаан, хүрин зандан модоор, хуша модоор хэгдэдэг аяга табаг, заанууд, гоёомол угалзатай, зурагуудтай хайрсагууд, һандайнууд, столнууд—үгы юумэ эндэ үгы даа.

Мүнгэн утаһа һабагша, шүрэ, хуба, жэжэхэн гэрэл хэрэглэжэ байжа гоёоһон эхэнэрнүүдэй үнгэ, янза бүриин сүүмхэнүүдые выставкэ харагшад ехэтэ һонирхоно.

—Үү, яашоо һайхан юм!

—Энэ сагаан шүрэ гүйлгэһэн хара сүүмхэ...

—Энэ нэхэмэл сүүмхэ, харыш!—гэжэ һонирхоһон абяанууд ходоодо дуулдана.

Эхэнэрнүүдэй бариад ябаха гоёлтын сүүмхэнүүдые эрэшүүлшье һайхашаан харана.

Эбэрээр, шабараар, папье-машегээр хэһэн зүйлнүүд тусхай залнуудые эзэлнэ. Заанай яһаар хэгдэһэн зүйлнүүд уран һайхан һиилүүрээрээ олоной анхарал хандуулна. Неругэй, Гандиин дүрсэнүүд заанай яһаар хэгдэнхэй. Заанай яһаар хэгдэһэн шатар ба бусад элдэб һиилүүрнүүд ехэ һонирхолтой.

Индиин Хайдарабад ба бусад штадуудай уран мастернууд нарин гоё мүнгэн эдлэлээрээ, һиилүүрээрээ суурхадаг юм. Элдэб гоё һайхан мүнгэн зүүдхэлнүүд: даруубша, һиихэ, бугааг, гуу—булта эдэ штадуудта хэгдэдэг. Үргэлжэ мүнгөөр бэшэ, харин мүнгэн һабагшаар һэрсылгэн бүтээһэн Аградахи Ордон-мавзолейн дүрсэ, мачта далбагатаяа сүм харуулагдаһан хэдэн дабхар онгосо, һайндэртэ уряалжа байһан сан дэлдэдэг заан—эдэ бүгэдэ мүнгэн һиилүүршэдэй уран шадабариин эгээл үндэр ехэ дээжэ. Эдэ экспонадуудай хажууда хүнүүд таһалгаряагүйгөөр харагдана. Арһаар хэгдэһэн эдлэлнүүд выставкэ харагшадта һайхашаагдана. Илангаяа Шантиникетен городой Университедэй искусства ба гар уралалгын таһагай студентнүүдэй бүтээһэн һайхан зурагуудтай арһан сүүмхэ, хабтаһан, гоёолто илгарма һайханууд байна.

Үхибүүдэй нааданхайнууд бүхэли зал эзэлнэ. Элдэбээр шэрдүүлһэн модон нааданхайнууд, куклануд, заан болоод бэшэ олон амитад харагшадые, үхибүүдые баярлуулна.

Гүрэмэл дэрһэн малгай болоод сүүмхэ, элдэбын хэмжүүртэй, элдэбын үнгэтэй шүхэрнүүд, пальмын набша намаагаар хэһэн олон янзын эдлэлнүүд выставкын удаадахи залнуудые эзэлнэ. Яажа эдэ эдлэлнүүдые дархалдаг, гүрэдэг, нэхэдэг, бүтээдэг юм гэжэ харуулһан томо жэжэ фотографинууд, картинанууд хананuудые бүрхээнэ. Эдэ бүгэдэ Индиин уран гартанай ажал үйлэдбэритэй маниие ёһотоор танилсуулна.

Иимэ гар урлалгын зүйлнүүдэй Индиин али али штадуудаар дэлгэрэнхэй байһые харуулһан томохон карта выставкын нэгэ залай ханадань үлгөөтэй. Энэ карта харахадаа, эб найрамдалда, амгалан ажалда дуратай Индиин арад зонтойнь уулзаһан мэтэ болонобди.

Москвада нээгдэһэн Индиин таряашадай ба ремесленнигүүдэй искусствын выставкэ хадаа Советскэ ба Индийскэ арадуудай хани барисаанай бодото гэршэнь болоно.

Г. ЧИМИТОВ.

Москва.

ШАТАР

Шатараар БМАССР-эй чем[...] нэрэзэргэ олохын түлөө XXI [...]сөөнэй 7-дохи уулзалга но[...] 22-то болоо.

Сампилов Тоглоев хоёрой [...] түргэнөөр дүүрэбэ. Тоглоев һ[...] наадажа байһан аад, алдуу[...] удангүй шүүгдэбэ.

Сумкин Михайловтай, [...] Павловтай наадаад тэнсэбэ.

Цыденов һайнаар наадажа[...]совые шүүгээ. Воробьев Гал[...] Мельников Мамиловые шүү[...]на.

Мадаев Мункоевтой мууга[...]даад, шүүгдэбэ. Пуртов Аюр[...]да шүүгдээ.

Хойшолуулагдаһан наадая[...] жэлүүлхэдээ Мамилов Цы[...] Павлов Мельниковые, Га[...] Малковые шүүбэ. Тоглоев [...] хоёр тэнсэбэ.

* * *

Наймадахи уулзалгада Аюр[...] Власовтай наадаа. Аюрзана[...]данай эхинһээ добтолгоё[...] хангүй илалта туйлаа.

Тоглоев Галдановые, Мада[...]миловые шүүгээ. Мункоев —[...]ков, Павлов — Воробьев гэг[...]сээ.

Сампилов — Цыденов, Ми[...] — Мельников, Пуртов — [...] гэгшэдэй партинууд хойшо[...]даа. Власов Тоглоев хоёр хой[...]лагдаһан партяа наадаад, тэ[...] байна.

Наймадахи уулзалгын уда[...]пилов түрүү, Аюрзанайн — [...]хи, Сумкин — гурбадахи һуу[...]дые эзэлжэ ябана.

А. Ма[...]

Редакторай орло[...] О. ГОМБО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00620. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 61[...]